

ELŐFIZETÉS

BEKÉR:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉK:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:
Egy soros polt per egyzet 20 fillér,
minden következési 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 191.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 22.

Ágyuharcok az északi arcvonalon.

Budapest, január 21. (Hivatalos). Helyzet változatlan. Egész arcvonalon csak helyenként folyik ágyuharc. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Változatos harcok északon és nyugaton.

BERLIN, január 21. Nagy tőhadi-szállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Tengerpart és Lys között tegnap is csak tüzéségi harcok folytak.

Notre Dame de Lorettenél tegnapelőtt általunk elfoglalt lövészárkot ma éjjel ismét elvesztettük.

Arrastól északnyugatra franciák Arras Lillei országút mindkét oldalán ismételten támadtak, de visszavertük őket.

Bary an bactól délnyugatra két lövészárkot foglaltunk el franciáktól, amelyeket élénk ellentámadásokkal szemben is megtartottunk.

Franciáknak St.-Mihieltől északra levő hadállásaink ellen intézett támadásait visszavertük. Pont a Mousentól északnyugatra a három nappal ezelőtt tőlünk elfoglalt hadállások egy részét sikerült visszafoglalnunk. Csapatunk e közben négy ágyút zsákmányoltak és több foglyot ejtettek. A még vissza nem foglalt állásokért folyik a harc.

Vogézekben Sennheimtől nyugatra küzdelem még tart.

Keleti hadszíntér:

Keletporosországban helyzet változatlan.

Lipnótól keletre egy kisebb ütközet ránk nézve kedvezően folyt le. Egy száz fogoly maradt kezünk között.

A Visztulától nyugatra eső területen Borzimowtól északkeletre támadásunk előbbre haladt.

Oroszoknak Lapusnotól nyugatra, Konskietől délnyugatra ellenünk intézett támadását visszavertük. (Legjobb hadvezetőség.)

Megrongált angol ágyunaszád.

Budapest, január 21. Konstantinápoly: Főhadiszállás jelenti tegnapi kelettel: Egy angol lovasszáznak Kor-na mellett török gyalogság egy csapata ellen intézett támadásába a Spiegel angol ágyunaszád is beavatkozott, tüzelésünk azonban visszavonulásra kényszerítette. A Sat-el-Arabnál lefolyt harcokban ejtett foglyok jelentik, hogy az ágyunaszád súlyosan megsérült. A naszád parancsnoka Tawler és kívülé két tiszt és tizenhét tönny legénység elesett. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A német császárnál.

Arad, január 21.

A trónörökös és az új külügy-miniszter Vilmos császár látogatására a nyugati német főhadiszállásra utaztak. Háboruban elesnek a béke formái a kétségtelen, hogy ez a látogatás nem az új külügyminiszter bemutatkozása kedvéért történik. Mindenesetre a megingathatatlan, sőt megerősödött szövetségi hűségnek tanujele ez, amely eddig is kifejezésre jutott abban, hogy Vilmos császár minden fontosabb, a szövetségeseket közösen érintő ügyben szükségesnek látta a tanácskozásokat a monarchia vezetőivel. Ez alkalommal a szokottnál nagyobb feszültséggel várja a közvélemény, amíg valami pozitívum tudódik ki a német főhadiszállás bizalmas tanácskozásairól.

A külügyminiszter részvétele a tanácskozásokban kétségtelenül arra vall, hogy a főhadiszálláson nem a folyamatban levő, vagy új fordulat-hoz jutó hadműveletekről lesz szó, hanem diplomáciai ügyekről. Türelmetlen békesóvárgók talán a közelgő béketárgyalásokra fognak reményt meríteni belőle. Sajnos, ezt a reményt nem lehet alaposnak tekinteni. A háború e pillanatban úgy szövetségesünkre, mint reánk nézve igen kedvező ponton áll: a németek a franciákkal szemben a soissons-i diadallal nyertek nagy stratégiai és erkölcsi fölényt, a szövetséges seregek Varsó előtt állanak és az oroszok már feladták a reményt, hogy Hindenburg seregeit onnét vissza tudják szorítani, a Galiciában és a Kárpátok szegélyein vívott harcokról nap-nap után örvedesebb hírek érkeznek. Objektív szemmel azonban meg kell állapítani, hogy sem az egyik, se a másik harctéren nem következett be az ellenség olyan legyürése, amely mellett annak a békeföltételeket diktálni lehetne. Azok után az óriási harcok után, amelyeket eddig megvívunk, az áldozatok és befektetések mérhetlen aránya után a béke csak akkor kívánatos, ha az ő ellenséget teljesen megtöri és olyan békét sze-

rez, amely az évtizedek hosszú sorára nyugalmat szerez nekünk. Olyan nyugalmat és békét, amelyet nem kell állig fegyverben, örökös figyelő állásban, állandó bizonytalanságban tölteni; olyan békét, amelyben a holnaptól való félelem miatt lehet a má-nak vetését elvégezni.

Ilyen békére az alkalom nem érkezett meg. Minden érzésünk azt sugja, hogy nem soká várathat magára; de ez alkalommal nem e miatt folyik a megfontolás szava a német főhadiszálláson. A találgatásnak sok támaszpontja lehet; némelyek kapcsolatba hozzák a tanácskozásokat, a melyeket Burián báró néhány nap előtt a bécsi olasz nagykövettel folytatott; ez viszont természetes folyománya volt a harmas-szövetségnek, a melynek keretei ma is fenállanak.

Ha a kombinációk sikerre nem is vezetnek és a tanácskozások célja egy időre homályban marad előttünk: mindenesetre megnyugvással nézhetünk azok elébe és várhatjuk azoknak esetleges következményeit. A mint a hadvezetésben, a diplomáciában is az az acéllá edzett, vérrel megpecsételt szövetség a mi oránk, a mely bennünket a nagy német birodalommal összeköt. Ez a szövetség egy fél esztendőn keresztül az államok egész sorával, szárazon, vizen és a levegőben nemcsak keményen állotta a harcot, de érzékeny csapásokat mért ellenségeire és a hatodik hónapban a hódítások és jelentős eredmények hosszú sorára tekinthet. Ez az erő és ez a szövetségi egység, amely a harctéren oly ragyogóan érvényesült, bizonyára nem téveszti el a hatását a diplomáciában, ha azt látba kellene vetni. Még ha a tények nem is adnának okot rá: fanatikus hittel követjük ifjú trónörökösünket, jövő-dő királyunkat és az új külügy-minisztert Vilmos császár táborába; a mi onnan jó, az csak siker, dicsőség és reánk nézve örömet jelentő dolog lehet.

A monarchia vasut-háboruja.

(Az óriási csapatszállítások. — Elismerés a vasutasoknak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, január 21.

Abból az alkalomból, hogy öfelsége legfelsőbb elismerésével tüntette ki a monarchia összes vasutasait a mozgósítás és a háboru alatt tanúsított nagy, önfeláldozó munkájukért, *Roda Roda*, a *Neue Freie Presse* haditudósítója a következőket írja:

A meleg császári és királyi elismerés olyan embereknek szól, akik a krízis első órájától kezdve éjjel-nappal a legemberőtlőbb munkát végzik, akik nem kis részen osztrájosai elért sikereinknek. Különösen Oroszország elleni háborunk a gyorsaságnak a tulnyomó tömeggel való viaskodása s ma már: a mozdony hadi eszköz, nem kevésbé fontos, mint az ágyú.

Nemcsak páncélosvonattal lépett be a vasut az aktív hadieszközök sorába. A vasut a hadviselő sereg arteriája és vénája, a mely ezenkívül még nagy dimenziájú átkarolásokat és rohadókat is lehetővé tesz.

A felvonulás előkészítéséhez tartozik, hogy a vasutakat azon a pontokon koncentrálják, a honnét a szállítás kiindul. Mindjárt a mozgósítás kihirdetése után megkezdődött a bevonulók ostroma a vasut ellen. Ezzel azonban maga a vasut nincs mobilizálva: a vasutaknak a mozgósítási terv értelmében szét kell osztrájosok kocsiparkjukat, táherkocsikat kell készen tartaniok, padokkal, kályhakkal, szalmával ember és ló szállítására. Mindezekhez az előkészítő munkákhoz az előírás csak nagyon kevés időt engedélyez a vasutaknak s annál nagyobb dicseret rájuk nézve, hogy feladatuknak fényesen eleget tettek.

Tudjuk, hogy egyes csapatok nem állnak készen a szállításra mindjárt a mozgósítás kihirdetése után, előbb be kell vonniok tartalékaikat, be kell fejezniok felszerelésüket s mindenekelett tréningeket fel kell állítaniok. Ha aztán be van fejezve a mozgósítás, akkor

életbe lép a felvonulási terv. A menetrend minden detailja már békében ki van dolgozva.

A mostani háboru azonban már kezdetben olyan helyzetet teremtett, amely nem volt előre látható: a részleges mozgósítás végrehajtása közben rendeltetett el az általános mozgósítás. Így történt, hogy az állomásoknak kettős dátummal kellett dolgozniok: egyrészt megrakott vonatoknak kellett délre menni, másrészt üres garnitúrák bewaggonirozás céljaira északnak. A vasuti tisztviselők dolga volt, hogy a keresztezéseket rendezzék. Már béke idején minden vasutigazgatóságnál, vagy üzletvezetőségénél vasutvonal-parancsnokság van, amelynek élén egy törzstiszt, vagy százados áll, aki aztán a menetrend évi összeállításánál vonalának érdekeit képviseli.

Azokról a tapasztalatokról, amelyeket hadseregünk a felvonulás alkalmával szerzett, természetesen nem lehet beszélni. Ha azonban néhány kisebb balesettől eltekintünk, a felvonulás kifogástalanul és teljesen programszerűen folyt le.

A hadsereg végre a harcra összegyűlt. Ez alkalommal megessett az, hogy a déli sereg nagy részét északra kellett átszállítani, hogy az oroszok tulnyomó számát némileg ellensúlyozzuk. Az átcsoportosítás a pillanat kényszerítő hatása alatt történt, előkészület nélkül, nem is lehetett előkészíteni, hiszen azt senki sem láthatta előre, hogy abban a percben déli seregünk csapatai hol fognak állani. A szállítás mégis sikerült. Közvetlenül ezután arról volt szó, hogy a déli harcmező megváltozott viszonyaihoz alkalmazkodjunk s lehetőleg megakadályozzuk a szerb csapatoknak területünkre való betöréseit. Amikor szeptember elején a Timok divízió betört, a Szerémségben csak nagyon gyenge erők álltak vele szemben. Az erősítést a vasuton kellett gyorsan a helyszínre vinni s a waggonokból a harcra vezetni. A nehéz feladatot a szállítási vezetőség megoldotta.

A harcoló seregek municióra, ellátásra, kiegészítésre, fegyverekre, felszerelésre van szüksége, a frontról viszont a hinterlandba kell szállítani mindazt, ami a hadsereg mozgási szabadságát korlátozza, a betegeket, sebesülte-

ket, foglyokat, beteg lovakat, szétört anyagot. S ez ismét nem csekély feladatot ró a vasutakra.

A központi szállítási vezetőségnek még a nagyvárosokról is gondoskodni kell, oda özendő mennyiségű élelmiszert és szövet kell szállítani, hogy a drágaságot megakadályozza. Bizonyos iparágaknak háboruban sem szabad szünetelniök, sőt akkor még fokozniok kell tevékenységüket, így a konzerv, töltény és robbanószer gyáraknak. Ehhez nyersanyagra és fűtőanyagra van szükségük. A szállítási vezetőségnek igazságosan el kell osztania kocsiparkját és nyersanyagkészletét, hogy mindenütt zökkenő nélkül dolgozhassanak, nem szabad például előfordulni, hogy egyik gyártelep mindenben dúskáljon, a másik pedig sok mindennek hiányát érzi.

Már béke idején készen áll néhány vonat sebesültek szállítására, de a legtöbbet a háboru alkalmával kell improvizálni. Ép így be kell rendezni a kórházhajókat, betegnyugvó állomásokat. Hogy milyen munka ez, erről fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy ez alkalommal a legtöbb fedett teherkocsiba kályhát építettek be s a tetején lyukat esztorgályoztak a kályhacső számára. Végeláthatatlan kocsiszlopok napokig forgalmon kívül voltak, míg ez az átalakító munka tartott.

A megrongálódott kétkoronás bankjegyek becserélése. A nagyközönség részéről a közelmúlt időben sűrű panasz hallatszott az osztrák-magyar bank ellen a kétkoronás bankjegyek rossz állapota miatt. Figyelembe kell venni, hogy ezeket a kis bankjegyeket nagy tömegben a harcra levő csapatoknak küldték el és ott rongálódtak meg tulságossan. A míg ilyen erősen megrongálódott bankjegy forgalomban van, az osztrák-magyar bank nem segíthet a bajokon. A nagyközönség segítségére van szükség tehát annyiban, hogy az ilyen rongyos bankjegyet a közönség vigye le a legközelebbi bankiokba, a hol azt mindig kifogástalan új bankjegyre cserélik be.

Földrengés Spanyolországban. Madridból jelentik: Január másodikán Asturia tartomány hegyvidékén katasztrófális földrengés volt. Részletek még hiányoznak.

Szilveszter estéjén.

Írta: Herczeg Ferenc.

Szilveszter estéjén a Fruska-Gora hegyszakadékaian keresztül a Szávaparthoz utaztam automobilon. Egy kedves és bátor fiatalembert akartam felkeresni, akinek részletes kézzel írt utolsó tábori levelezőlapján egy mozgó tábori kórház presztéje volt. Néhány évvel ezelőtt még tajeslambokát és tengeri malacokat tenyésztett, most mint önkéntes vett részt a balkáni hadjáratban.

Vékony ködfátylak mögött a szlavoniai tájak vörös öttüzei pislognak. Ma fedél alatt van az egész balkáni hadsereg és sok derék katona úgy érezheti magát a kis parasztkunyhóban, mint Armidas tündérpalotájában.

Nehé, egy föltés átjárónál, vagy egy falu szélén közvetlen közelben tűz villog fel.

Szakállas népfelkelők hajolnak a tűz felé és lezúrt tenyerüket.

Egy drótsövénynél egy ór a papírjaimat akarja látni. Aztán egy barna felhő gomolyog kerszül az után. A mértéktelen fájdalom felhője. Négylabu kísértetek, akiket észak felé tergettek, a háboru szánalmas betegei, ezernyi jó párosával, kidülledt szemmel inognak a fényes szóró fénykörön át. Erejük, szépségük, tüztük elszenesedett abban az óriási kórhóban, ahol a világnak új sorsát izzasztják. A híres ötenyészítő vidék, az Alföld felé vonulnak, hogy meleg istállóban megint erőre kapjanak; engem azonban borzasztó gyauu fog el, mintha panaszosokként vonulnának valamilyen félel-

metes bíróság elé. Jaj azoknak, akiknek egykor szívükre hull a háboru minden fájdalmanak és fáradtságának felelőssége.

Az autó megint megáll. Egy huszár patrouille. A magyar síkság vasereje és előkelő nyugalma teszi éjszakai körutját a határvidéken. Mikor megkérdezem, történik-e valami a Szávánál, a lovasok becsapólag rázzák a fejüket. Semmi sem történik.

Mikor később Mitroviczára értem, szinto szögyeltem magam a kérdésem miatt. A főút villanyos fényárban uszott, minden üzlet nyitva volt, csinos hölgyek és előkelő tisztok sétáltak csevegve és szilveszter esti bevásárlásokat végeztek. Egy fiatal zászlós arról panaszkodott bajtársaink, hogy egész Mitroviczán nem kapni már virágokat, pedig valódi szilveszter estéhez virágok kellene.

Alig ezer lépésnyire a korzótól békésen álmos fények csillognak: Szerb-Mitrovicza utcalámpái. Ugy látszik, itt tényleg nem sok történik.

Az állomásparancsnokságon egy ur engedélyt ad rá, hogy a „saját felelősségemre” tovább utazhassak — milyen lehet az, mikor az ember az állomásparancsnokság felelősségére utazik? kérdezi magától egy szemtelen civil — és késő este borzalmasan leaposolt utakon hotorkálek M. be. M. egy kis tézsek, egy divízióháros székhelye és egy gyalogezred szállása.

A továbbutazáshoz már késő van. Megkeresem a hadosztály vezérkari főnökét, budapesti klubbarátomat és megtalálom a törzs-

urainak szilveszteri lakomáján. Öt hónapig volt a táborban és olyan elegáns, jól ápolt és nyugodtan vidám, mintha a királyi opera foyerjében találkoznánk.

Bemutatnak a parancsnokló altábornagynak. Egy ur, a kinek szellemes vágású tudós arca van, nyújtja mosolyogva felém a kezét.

— Hogy ismerem-e? Első drámájának, a „Dolovai nábob”-nak premierjén a nézőtérén ültem.

Összebb húzódnak és terítéket raknak elém. A hosszú asztalnál csupa magyar ül, ismert nevek viselői, a budapesti társaság habitúi. A civil jelenléte látszólag úgy hat az urakra, mint pikáns változatosság. Kulturámberek, a kik öt hónap óta a vadonban élnek. Ugy üdvözölnek engem, mint egy másik világ hírnökét, egy másik világot, a melyben asszonyok, színház, koncertek, könyvek, aszfalt, sőt még fürdőszoba is van.

A lakoma egyébként kitűnő, a kiszolgálás kifogástalan, a hang előkelő. Itt adnak valamit a modorra. Gombás omelette, maia, káppan, tézsa, sajt, gyümölcs, kávé, jó borok, szivarok.

Valaki arra kíváncsi, honnan került elő a gyönyörű magyar kalács. Egy bámulatosan fiatal százados az asztal végén gyöngön elpirul:

— Mamától!

A beszéd megakad, a százados meleg, zavart mosolygásra rál minden ajkra.

Csupuliga és társai.

(Az ötletes tisztiszolgák. — A tábori élet rejtelmeiből.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

Egy jól ismert aradi katonatiszt legutóbb érkezett levelében nagyon kedves és érdekes dolgokat beszél el a tiszti szolgákról, a „kutyamosókról.”

Az én legényemet — írja — Fuchsnak hívják. Különös módon akadunk egymásra. Csapattesteinket transferálták s új operációs terepre vitték. A vasuton nem tudtam aludni s a folyosón botorkáltam végig. Megbotlom: valami puha fekszik a földön. Villamos zablámpával odavilágítok: egy fickó fekszik összszogubbaszkodva a földön s hortyog. Megkérdeztem tőle:

— Hogy kerülisz ide, a szamálykocsiba, amely a tiszteké?

A legény válaszolni sem tudott, rekedt volt, arca égett, kiza volt. Forró teát adtam neki s ő a kutyák hálás tekintetével nézett rám. Egész nap kinyújtózkodva fektet a lassanként folyógyult. Azután velem maradt.

Csakhamar megismertem Fuchs előnyös oldalait. A legnagyobb: Fuchsnak mindene van, amit óhajtok. Utálatos hegyi fészekben vagyunk. Vízet inni szigorúan tilos. Borzasztóan szomjas vagyok.

— Fuchs, vizet!

Kíváncsi vagyok, honnan szerez számomra ivóvizet. Néhány perc múlva asztalomra áll egy üveg ásványvíz.

Egyszer sürgős szükségem volt lakatra, hogy egy fontos irományokkal teli ládát lezárjak. Honnan szerezzek itt, a kárpáti szorosban, ötven kilométernyire a legközelebbi várostól. Fuchs eltűnik s egész délután nem volt látható. Este azonban átnyújtott ravaszul mosolyogva egy kitűnő és megbízható lakatot. Különösen esténként tűnt ki, hogy Fuchsnak valami szeszámkulosa lehet. Egy este például hálószákom mellett egy üveg befőttet találtam, tegnap egy kitűnő almát.

Az urak budapesti újságokat szeretnének hallani. Szeretném látni a melyeket talán csak hírből ismernek. Minden érdekli őket, oszadatosképen legkevésbé a háború. A kik a háborút csinálják, azoknak nincs sok mondani valójuk róla. Tulajdonképpen én vagyok az, aki mindig visszatér erre a témára. Beszélék arról a büszke szeretetről, a melyet egész Magyarország a hadsereg iránt érez. Figyelmesen hallgatnak. Megengedek magamnak egy kérdést:

— Délmagyarországon ideges emberek vannak. Aziránt kérdezősködnek, nem várható-e egy szerb betörés?

Az urak nevetnek.

— Hisz egész kellemes volna, ha a szerb hadsereget le lehetne csalni. Erdemes volna államköltséggel átszállítani őket a Száván, hogy egyetlen egy tábori útközettel el lehessen intézni az ügyet. De a szerbek egész jól tudják, hogy nyílt mezőn a mi csapataink óriási fölényben vannak. Vitészségben, kitartásban, iskolázottságban és lelkesedésben is fölényük van. Az ő harcmodorukhoz hazai terepükre van szükségük, a kéz megerősítésekre, a kémekre, harcoló asszonyaik és gyermekeikre.

Szabad nyíltan beszélünk szerbiai balsikerünkről. A győztes hadsereg már keményen állt a siker legmagasabb csúcsán — még egy lépés és egészen fenn lett volna — és mégis lecsuszott. Ez mindenesetre szomorú. Nem verték meg, lecsuszott és mindjárt talpraállt. A szerbek tudják a legjobban, hogy a hadsere-

gényem háttszákjá iránt borzasztó tisztelettel viseltetem. E varázsladában minden van, amit az ember elképzelhet. Cipőkefe és huskonzerv, fehérnemű és cigaretta, lovélpapír és ementálisajt, konyak, mosdókészlet és gyertya.

Barátomnak, R. főhadnagynak ordonánecát Csupuligának hívják. Mert vannak emberek, akiknek vezeték és keresztnévük van, de vannak olyanok is, akiknek csak vezetéknevük, vagy csak keresztnévük. Z. kapitány Ignácának például csak keresztnéve van, Csupuligának csak vezetékneve. Azt hiszem, a kapitány maga sem tudja, hogy Ignácnak mi a vezetékneve, a főhadnagyt azonban a legnagyobb zavarba lehetne hozni, ha Csupuliga keresztnéve után érdeklődne nála az ember. Mert Csupuliga, az csak — Csupuliga.

Ignác a legelőgánsabb az ordonánecok között. A haja mindig meg van szépen fésülve, mindig tiszta s tiszta fehér gallért hord. S ez a fehér sáv blúza felett, ez az ő büszkesége, ez különbözteti őt meg a többi tiszti legényektől. Különben Ignácnak is csupa jó tulajdonsága van. Az legjobb azonban, hogy mindent lát és hall, szükség esetén azonban süket és vak. Gazdájáról egyáltalán nem ad felvilágosítást s ha róla kérdeznek valamit, buta képet vág s egy értelmes szót sem tud kinyögni. Csak egy hibája van: nagyon lírai természetű, folyton énekel...

Érdekes... kapitány tiszti legénye. Bányász volt a civiléletben, aztán tütő egy oceángőzősön, tányértisztító egy nagyvárosi étteremben s világosavargó. Azt hiszem, a világ minden nyelvén meg tudja magát érteni. Ezért a legveszedelmesebb ordonánecok közé tartozik, aki előtt semmit sem lehet beszélni, semmi nyelven, hogy meg ne értené. S mégis, ha a testi jólétre gondol az ember, a legokosabb, ha az ő gondjaira bizza magát, mert az egész Truppendivízióban a legelőreltőbb ember. Neki nem is kell mondani, hogy mire van szüksége az embernek, ő kitalálja magát. Egyszer találkoztam vele, amikor egy rossz gebén nyargalt az etappenlinien.

— Hová? — kérdeztem tőle.

günket sohasem verték meg és sohasem verhetük meg. Ez a hadsereg ma megint harcra készen áll a határnál. Kiegészített csapatokkal és friss anyaggal, új állatokkal, kipiheve és alaposan kiképezve, minden ember tetőtől-talpig vadonatúj felruházva és felszerelve, — balkáni hadseregünk bizonyítéka a mi védelőnk hatalmas regenerációs erejének.

A Szerbiában kiömlött vérnek egyetlen egy cseppje sem vészett kárba, mert bár Szerbia áll még, a nagyszerb gőg már kiterítve fekszik. A „Balkán Piemontja” vagyonban és vérben szörnyű díjat fizetett, hadseregeket vesztett, amiket soha többé nem pótolhat, vére elfogyott és kijózanodott, szuggesztív erejét és önbizalmát elvesztette. Ma már senkinek gondol Szerbiában arra, hogy provinciákat hódítsanak meg, csak a saját bőrüket akarják védeni.

A mi balkáni hadseregünk be fogja fejezni a szerb affért. Ugyanez a hadsereg, amely egyszer már állt a határt, csak megacélozott, tapasztaltabb és forró bosszuvágy égeti.

Közeledik éjjel. Pezsgőt bontanak. Az altábornagy öfelsége egészségére emeli poharát. A mellékszobából fiatal tisztek özönlenek be, viharvert, megviselt alakok, karsznak és kemények, a szemük villogó. Dörgő éljenzésük megreszketteti a háztetőt. Isznak a király egészségére és a győzelemre gondolnak, a nagy küzdelem szükséges és elmaradhatatlan végére.

Mikor az óra éjfélét ütött, ősi szilveszteri szokás szerint elöltötték minden lámpát. Moeg bariton hang elkezdte:

— Hogy fog örülni a kapitány ur — válaszolt — ő még nem is tudja, hogy új fogkefét vettem neki. A régi már igen gyenge állapotban van. Holnap újat talál a labor mellett.

Amellett azonban saját magáról sem feledkezik meg s a legnagyobb requirálója és fogyasztója például az — asszonyi erénynek. Ennek következtében aztán reggelenként sokszor olyan álmódzó és álmos...

Az m—i útközénél történt. A harc tetőpontján állott. Egyszerre jelentés érkezik: balszárnyunk ellen tulnyomó ellenséges elővonul, a szárny ingadozik. A vezérkari főnök szól:

— Ki lovagol velem önként, hogy látérságot öntsünk a katonákba?

Őt tiszt jelentkezik a vágatva mennék a fenyegetett pont felé, a legpusztítóbb srápneltűz közepette. Velük lovagol az egyik tiszt legénye is. Nem volt kötelessége, bátran maradt volna biztonságban a tűzvonal mögött, de folyton gazdája mellett maradt s amikor az sebesülten esett le a lóról, ő mentette ki. Ez a parasztfiu, mint a legnemesebb lovag tért vissza a srápneltűzből.

József főherceg az aicsutiakhoz. Budapestről jelentik: József főherceg melegen válaszolt Alosuth község újévi üdvözlétére. Szívvel kívánom — írja — hogy az üveztendő sok hősi vér drága árán boldogabb jövő kezdete legyen szent hazánkra.

A Hegedüs Edéné tiszti kórházba újabb a következő adományok érkeztek, amelyekért hálás köszönetét fejezi ki a kórház vezetősége: báró Nopcsa Eleknek 50 üveg sör, Hottmann Antal 18 méter szőnyeg, Huszth István Lipapüred havonta 400 üveg víz, Reich őrmester gyűjtése lovélpapír, levelezőlap, litocumszőnyeg, hőmérő, Kovacsócs György Méné 50 liter bor, Andrányi Kálmán Utócai 12 üveg pezsgő, 6 üveg bor, 300 drb. levelezőlap, Bódy Bódog Opácsi 80 liter bor, Szepessy Sándor Méné 10 liter bor, Rosenblüh H. és Társa 1 és fél méter szőnyeg, Földes Kelemen szappanok, Tagányi István és Társa 10 liter bor, Márk és Társa Világcs 5 üveg konyak, Banosiu főtörzslőglár 2 üveg rum, Kámann Lajos és Társa 25 üveg sör, Schreyer Viktor 20 üveg sör.

— Isten áldd meg a magyart.

A vezérkari tisztek, a hűvör, gondolkodó fejűek, együtt énekelnek a karra. Tudja Isten, mindenki érzi, hogy ebben a pillanatban, forró érzéshullám áramlik a Szávától a Víz-tuláig.

Mikor befejeztük, tompább akkordokban felhangzott ugyanez a dal a falu utcáiról. Gyalogosok vonultak el a holdfényben. Soha nem ének így meg nem hatott.

Megint világos lesz, egy szolgáló malacot hoz be, az új esztendő szerencse malacát. Meg kell fogni, hogy a varázs hasson és mindenki nevetve alkalmazkozik a habonához, mert szerencsére mindig szökégek vannak a katonáknak.

Forró puncot tálnak — állt már valami szilveszteri éjszakát punc nélkül? — aztán megrázzák egymás kezét és hazatérnek. Nekem, az elpuhult civlnek, a legjobb szobát rendezték be és a leggyesőbb szobát adták mellém.

Reggel a tisztek a templomba mentek és én beszálltam az autómba. Egy baka, mosolygós iskoásgyerek-arcu, a podgyászomat rendezi.

— Nem tudja az ur, mikor kezdődik megint a tánc? — kérdezi tőlem bizalmasan.

— Hát olyan sürgős az nektek, hogy megint átmenjétek a Száván?

Hű szívvel tekintett rám:

— Csak azért gondoltam, mert hiszen elvállaltuk, hogy meghódítjuk Szerbiát...

Verdun ostromára készülnek a németek.

(Angol vélemény a francia offenzíváról. — A soissons-i vereség következményei. — Zeppelinbombák az angol király feje fölött.)

Távirati tudósítás.

Berlin, január 21.

Jelentik: A Daily Chronicle francia távirati tudósítója a következőket írja a francia offenzíva teljes letöréséről:

Céltalan, hogy olyan tényeket titkoljunk és szépítgessünk, amelyek már a francia vezérkar jelentéseiben is befoglaltattak azok számára, akik tudnak a sorok között olvasni. Tény az, hogy Joffre által bejelentett offenzíva, habár déli Elzászban volt is némi sikere, előre nem látott nehézségekbe ütközött és hogy válaszul olyan német támadások érték a szövetségeket, amelyek sikeresek voltak. Kitűnt, hogy a rendkívül hosszú ideig tartó álló harc egyáltalán nem csökkentette a németek erejét, vagy pedig fel kell tételezni, hogy a németek az egész fronton jelentékeny megerősítést nyertek. Mindenesetre bizonyos, hogy a németek az Argonneokban, tehát épen ott, ahol a leghevesebb és a legkeményebb volt a küzdelem és ahol minden talpalmnyi földet a végsőkig, kötségbeesetten védelmeztek, naponta területet nyertek. Nem sokat ugyan, de amit elfoglaltak, épen elég volt ahhoz, hogy harcvonalatuk december vége óta nyolc, vagy tizenegy kilométerrel előrelátható, aminek itt különös jelentősége van, mert ezáltal Verdun helyzete veszélyesebbé válik és mindjobban közeledik a teljes bekerítése. Rendszeres ostromról még nem lehet szó. Pont-á-Mousson és Nancy mellett is erős német támadásokkal kell megküzdeni, amelyek épséggel nem eredménytelenek. Az angol segítségére vonatkozó kiáltás mind erősebb lesz a szövetségesünkkel — fejezi be tudósítását az angol újságíró — és kívánatos, hogy ebben a reménytelen helyzetben ne is várásson soká magára.

Megtört a francia front Soissons-nál.

STOCKHOLM. A Dagbladet írja: A németek Soissons-nál léket vertek a francia frontba. Bekerítés fenyegeti a franciák balszárnyát. A franciák új frontja a kiáradt Aisne mögött lévő, összeköttetésük az északi entente seregekkel csak nagy kerülő uton lehetséges. A soissons-i francia veszteség halottban, sebesülten és fogolyban harmincezer ember.

Francia jelentés az újabb harcokról.

Genf. Tegnap délután Párisban a következő vezérkari jelentést adták ki: A tengeről az Oise-ig igen rossz időjárás uralkodott, különösen Belgiumban. Antreche-nél, Vie sur Aisre-től északkeletre visszavertünk két támadást. Soissons és Reims körül nincs változás. Páris környékén különösen hatásos volt tüzésünk tüzelése az ellenséges állások ellen. Az Argonneokban a 263. magaslaton, Boneilles-től nyugatra a német támadások sikertelenek maradtak. Több német sánomvet foglaltunk Pont á Moussontól északnyugatra, a Le Prétre erdő egyetlen részében, amely még az ellenség kezében van. Egy ellentámadást visszavertünk és biztosítottuk foglalásainkat. A Vogézekben erősen havazik. Az ellenség komoly eredmény nélkül lötte Thannt.

Este tizenegy órakor a következő hivatalos jelentést adták ki: Mucios táborunkban egy gránátrobbanás következtében történt explozió összerombolta a csapataink által megszállott La Boisselles község egy részét. Ki kellett üríteni, de január 18-ikán délelőtt erős ellentámadással visszafoglaltuk. Az ellenség lötte Saint-Pault, Soissons közelében. A Champagne-ban német repülőgépek repültek

el állásaink felett, de ágyulövészekkel és gépfegyvertűzzel fogadtuk. Közülük ketten Bar le Duc-nél lévő vonalainkon belül leestek. A repülőgépek majdnem sértetlenek voltak, négy pilótát elfogtunk. Az Argonneokban időnként tartós ágyu- és fegyvertűz. Az Argonnektól a Vogézekig hóviharok.

Uj szövetségesek kellenének a franciáknak.

Páris. Clémenceau lapjában, az „Homme enchainé”-ben, „Gondolatok a háborúról” cím alatt a következőket írja: „A főok, amiért nem tájékoztatom a közönséget katonai operációkról, az, hogy nincsenek katonai operációk. A naponként jelentett előrehaladások és német lövészárkok elfoglalása ép oly kevésbé hatnak meg, mint a francia csapatok visszavonulása Soissons-nál. A lövészárkok háboruja nem mérnöki tudomány és nem szükséges ezt hosszú kommentárokkal magyarázni, amint mégis megtörtént az utolsó hónapok sovány eseményeivel. Franciaországot türelemre intették, de nem szabad csak az erők elhasználására és egy gazdasági blokád hatására, sem esetleges szövetségesek intervenciójára számítani, hogy a háborút győzelmesen befejezzük. Ezt csak erős offenzívával lehetne elérni. Franciaországnak mindenekelőtt csak saját magával és saját erőfeszítésére kell számítani és magamagának kell segítenie. A jövőbeli szövetségesek se fognak egyedül Franciaország szép szeméi kedvéért a háborúba beavatkozni. Romániának és Olaszországnak is kívánságaik volnának, amiket megvalósulva szeretnének látni és annál inkább lesznek készek a beavatkozásra, minél biztosabbnak látszik nekik máris a győzelem.

Vilmoscsászár a soissons-i harctér közelében

Frankfurt, január 21. Nagy kerülő uton jelentik Párisból a Frankfurter Zeitungnak: Francia lapok közlik, hogy Vilmos császár a soissons-i csata közben egész közel volt a csatához, a Pinon-kastélyban tartózkodott, amely Croy hercegné tulajdona. Ebben a kastélyban ültette fel főhadiszállását Kluck tábornok hadseregszereplésének vezérkara.

T. gróf német tábori lelkész levelet írt haza Berlinbe a főhadiszállásról a soissons-i csata után. Elmondja benne, hogy megmutatta a császárnak azt az autóbilét, amely tábori kápolnává van átalakítva. Együtt reggelizett a császárral, aki rendkívül jókedvű volt és nagyon örült a soissons-i győzelemnek. Leírhatatlan, — így végződik a német tábori lelkész levele, — hogy milyen hősiességgel és lelkesedéssel mentek a német katonák a soissons-i csatába.

Kétszázötven méterre Verdun erődeitől.

RÓMA. Az első német hadsereg egyes csapatai már csupán kétszázötven méterre állnak Verdun külső erődeitől. A németek itt hatalmas támadásra készülnek.

Az új német főhadiszállás-mester.

Berlin. Mikor a hamar népszerűvé vált von Stein főhadiszállás-mester egy hadtest élére került, Voigts-Rhetz tábornok lett az utódja, aki azonban kevésbé kinevezetése után meghalt. Az ő utódja lett Wild von Hohenborn vezérőrnagy, hadügyminisztériumi osztályfőnök, aki legutóbbára a 3. gárda-gyalogbrigád vezetője, előzőleg vezérkari osztályfőnök és a 13. hadtest vezérkari főnöke volt.

Sokat hazudnak az angol lapok.

Rotterdam. Az angol lapok már maguk is megsokallották lapjaik hazugságait. Néhány tudósítót elesaptak a hihetetlen hazug híradások miatt.

Sandringhamban volt az angol király a bombázás napján.

KOPENHAGA. Az angol királyi pár január 19-én délután még Sandringhamban a kastélyban volt és este történt a bombázás, amely pár órával előbb még a király életét veszélyeztette volna. Romerben éjjel tizenegy órakor négy bombát dobott le a léghajó, mely azután megfordult és újabb hét bombát vetett. Sok ház rombadott. A beomlott falak alatt halottak fekszenek. Igen sok a sebesül.

Angol készülődés német invázió ellen.

Rotterdam, január 21. Az angol városokban újabb plakátok jelentek meg, amelyek utasításokat tartalmaznak a polgári lakosság részére a német invázió esetére. A rendelkezés szerint a lovakat, öszvéreket, automobiloikat, kocsikat és szekereket minden községben egy plakáton meghatározott helyre kell szállítani, hogy veszély esetén, ha lehet, közösen meneküljenek, ha nem lehet, akkor az állatokat lehetőleg fájdalom nélkül ki kell végezni. Ebben a munkában a katonaságnak kell a lakosságnak segítenie. A járműveket, a városi, illetve községi tűzoltóságok segítségével el kell égíteni, nehogy a németek hasznukat vehessék. A kormány teljes kártérítést ígér az így kárba veszendő értékekért. Aki a plakátokon közölt felhívásnak nem tesz minden tekintetben eleget, azt minimális tíz évi kényszermunkára ítélik, a büntetés lehet halálos is.

Éjszakai tengeralatti támadások.

London, január 21. A Times tengerészeti szakértője azt fejtegeti, hogy a Formidable szerencsés elsüllyesztésével a tengeralatti hadjárat új fázisba lépett. Az angol hadihajókat ugyanis nem nappal, hanem éjszaka süllyesztették el az ellenséges tengeralattjárók. A német tengeralattjáró nem a víz alatt, hanem a víz felett tartózkodott, mert lehetetlen, hogy periskópja segítségével operálhatott volna a sötétben. A tengeralattjáró tehát ugyanolyan szolgálatokat végezhet éjszaka, akárcsak egy torpedóüző. Ejjel egészen nyugodtan kimerészkedhetik a felszínre, mert aránylag csekély térfogata miatt nagyon nehéz felfedezni. Egy ilyen éjszakai támadást legközelebb csoportosan ismételnének meg német tengeralattjárók.

Hősök temetője.

Debrecenből jelentik: Ma délután nyitották meg ezrekre rugó közönség jelenlétében a hősök temetőjét, amelyet Debrecen város Márk Endre udvari tanácsos polgármester kezdeményezésére létesített. A hősök temetőjéül a Hatvani-utca végén levő régi nagyenyoyolcs lovász-temető szolgál, amely új területek hozzákapcsolásával kibővítettek. A világháború hősei közül ma elsőnek két református, egy római katolikus és egy görög katolikus katonát földeltek el. A halottak: Huszthy János 61. gyalogezredbeli hadnagy, Bonyi Sándor 39. gyalogezredbeli közvet, Kindermann Márton bécsi népfőlkelő és Kuszah Sándor lengyel légionárius. A csapatkórházban ravatalozták fel őket, a honnan a díszes temetési menet a hősök temetőjébe ment. Itt a gyász-szertartást Balthazár Dózsa püspök, Gróf Ferenc apátplébános és Papp János görög-keleti lelkész végezte. Ezután Márk Endre polgármester a közönség szeretetébe és kegyelvébe ajánlotta a hősök temetőjét. Osűrös Ferenc dr. városi tanácsos szép beszédben vázolta a temető jelentőségét, a mellyel a város örök emléket létesít a kator harcokhoz. Szatáry Gábor gróf ezredes, állomásparancsnok a katonaság nevében mondott köszönetet a hősök megfeszítettségéért. A beszédek után elföldeltek a halottakat, a kiknek sírját reugeteg virág és koszorú borította el.

Az aradi háziezred harcai a Kárpátokban.

(A csabaiházi győzelem. — Az új ezredparancsnok. — A román katonák lelkesedése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

A hatalmas háboruban minden egyes nap egy hőstett napja és minden szál katona egy-egy hőse. Ennek az igazságát csak az értheti meg, aki részt vett a nélkülözésekben, fáradalmakban, havas utak taposásában, vízben uszó lövészárkokban kuporgásban, golyózáporban és vad rohamokban gazdagon váltakozó harcokban. Hős a harctéren minden csapatunk, bátran állja meg a helyét nemcsak a vörös ördög, a Hindenburg-baka, a Przemyski védő honvéd, hanem minden egyes csapat, az is, amelynek nevét kevésbé veszi szárnnyra a hír. Ez a sors — a nem emlegetett hősek sorsa jutott osztályrészül az aradi háziezrednek is.

Az aradi bakák hosszú ideig ott küzdöttek, vérezték a csatamezőkön és bár hecsülettel állták meg helyüket mindig: nem jutottak olyan helyzetbe, ahol híressé tették volna az ezred nevét. Jó ideig tartott ez így. Kemény és véres harcokat vívtak ezalatt az aradi bakák, amint erről az *Aradi Közlöny* ismételtelen beszámolt. A háború eddigi szakaszának második felében azonban új helyzetbe jutott a háziezred. A beteg ezredparancsnok helyébe új ezredes jött és ettől kezdve *mintha kicserélték volna az aradi ezred hadiszerecsényét.* Új és hamar megszeretett ezredesük vezetésével egyik sikert a másik után vívták ki a nehéz helyzetekben harcoló aradi katonák és a sikerek elismerése nem is maradt el: Wallner Ferenc ezredes a hadiékítményes III. ad osztályú vaskorona renddel tüntette ki az uralkodó, az ezred kitűnő ezredorvosa Jankó Béla dr. a Ferenc József-rend tiszti keresztjét kapta, több tartalékos tisztnek pedig signum laudis jutott.

A háziezrednek ebből a dícsőségesebb harcaiból mondott el sok érdekességet S. J. tartalékos kadét, aki most jött vissza az északi harctérről. A fiatal tartalékos tiszt, aki a háború kezdete óta részt vett az aradi ezred küzdelmeiben, egy volt országgyűlési képviselő fia és mint szigorú orvos, vizsgái letételére kapott szabadságot.

— Október utolsó hetében történt — mondta el a fiatal tiszt — hogy új ezredesünk vette át a parancsnokságot. Epen szorongatott helyzetben voltunk és visszavonulásunkat rendelték el az elfoglalt pozíciókból. A visszavonulást egy századunk erősen megesappant létszámmal fedezte egy hegyoldalról. Az oroszok már rohamra jöttek a kis csoport ellen, de katonáink nem engedtek. — A századot L. Sándor tartalékos hadnagy — a polgári életben kürtösi földbírtokos — vezette és miután ezredesünktől azt a parancsot kapta, hogy tartása reggelig állását, sűrű ködben egész éjjel harcrakészen leste az oroszok támadását.

A visszavonulást még Barza Simon ezredparancsnok rendelte el, de már reggel új állásunkon ideiglenes parancsnok vette át a vezetést a megbetegedett ezredes helyett. A következő napon pedig megérkezett új parancsnokunk a nyugalomból reaktivált Wallner ezredes. Az ő vezetésével és más ezredek támogatásával visszafoglaltuk régi pozícióinkat és két napig néztünk a hegygerincről farkasszemet az ellenséggel. A harmadik napon az oroszok visszavonultak és a jelentések szerint Stary-Sambort is — amelybe hegyi állásainkból beláttunk — kiűrték. Ezredesünk bejárta

a századokat is a közeli megpihenés reményével biztatta a fáradt harcosokat. De a pihenésből nem lett semmi: az északon történt visszavonulás hírére nekünk is hátrálnunk kellett.

Ennél a visszavonulásnál az aradi háziezrednek jutott az a feladat, hogy hátvédet, Nachhutot alkosson. Az oroszok azonban olyan hevesen indultak földözésre, hogy csak véres harcok árán sikerült eljutni Voloszteba és innen más csapatokkal egyesülve a határra. Végre elértük a zemlénoroszi szorosot és onnan Taksányon át Szinnára vonultunk. Amikor Szinnáról megkezdődött az oroszok kiszorítása, a harcokban az aradi háziezrednek is nagy rész jutott.

A küzdelem mindenhol sikerrel ment. Méhesfalvánál azonban meglepetés érte egyik részét az aradi katonáknak. Nagyobb csapatunk L. tábornok parancsára az oroszok által kiűrtettnék jelzett község felé menetelt. Az aradiakat L. Sándor hadnagy vezette. Oroszoknak nyoma se volt sehol. Méhesfalva előtt üresen tátongott az oroszok lövészárka, de amikor a községet százötven lépésre megközelítettük, két oldalról a hegygerincről gyilkos gépfegyvertű zúdult a nyugodtan menetelő aradi bakákra. Gyorsan a sáncokba menekült a csapat és a jeges vízzel telt árkokban szinte négykézláb iparkodtak ki a tűzvonalból. A mint utóbb kitudt: vakmerő megjelenésünk az oroszokat is meglepte és az utolsó percekben vitték fel a hegyre gépfegyvereiket. Nekünk három halottunk és egy pár sebesültünk maradt Méhesfalva alatt, de másnap reggel ezeket is elszállítottuk, mert az oroszok ekkor csakugyan kivonultak a községből.

Méhesfalváról Szinnára rendelték vissza — pihenőre, de a pihenésből semmi sem lett: még aznap vonatra ültettek és Homonnán át Koskóra vittek, hogy az ott mutatkozó orosz betörést kiszorítsuk. Ezekben a harcokban tünnek ki azután vitézségükkel a háziezred katonái.

Izbugyaradványnál és különösen Csabaházánál az aradiak döntötték el a csatát. Egy osztrák hegyi tüzér úteget osztottak be hozzánk és a hegyi tüzérek valóságos szenvedéllyel vettek részt a harcokban. Agyúikkal egészen a gyalogsági fedezékekbe jöttek és onnan lötték bámulatos biztonsággal és elszánt hévvel az oroszokat. Srapnel-tűzük olyan irtózatos volt, hogy a srapnell hüvelyek valósággal az oroszok fején robbantak szét. Akárhány halott oroszot találunk, akinek egyébe turdolt a mi nagyszerű Gebirgs artilleristáink srapnell-hüvelye. Csabaházánál a mi gyalogsági tüzelésünk és gépfegyvereink golyózápora is pusztított és oly sikerrel törtünk az ellenségre, hogy visszavonulásuk magával rántotta a többi részét is a magyar földön harcoló orosz erőknek. A visszavonulókat makacsul üldöztük a Kárpátokon át, fölkutattunk minden apró kunyhót, hogy a bujdosó oroszokat összefogdossuk. Galiciában Lupkownál azután újból egyesült ezredünk a B. Sándor vezérőrnagy — volt aradi ezredes — parancsnoksága alatt álló csapatokkal és osztrák hegyi tüzéreinket a kasszenti-miklósi lovaglós tüzérek váltották fel. Zagorzeig üldöztük diadalmasan az oroszokat és az volt a célunk, hogy eloglaljuk Liskót. Zagorzenél borzasztó harcaink voltak. Az oroszok a mi lövészárkainkat, a mi kasszenti-miklósi csodatüzéreink az oroszok fedezékeit áraszt-

tották el olyan rettenetes tüzeléssel, hogy hol egyik, hol másik oldalon kellett kiüríteni az árkokat. Végül mégis mi kerekedtünk felül: az oroszok visszavonultak és Lukovénél — Liskótól alig öt kilométerre foglaltak állást. Itt ért karácsony éjszakája is, amelyen a tisztikart egy zagorzei házban egy krakói egyetemi professzor látta vendégül.

A karácsony nem jól végződött reánk. Tőlünk északra egy nagyobb csapat rossz helyzetbe jutott az oroszokkal szemben és ez a részleges csapás kihatással volt a mi helyzetünkre is: vissza kellett vonulni az oroszok átkaroló mozdulata elől. Ez véres harcok közt ment, de azért nagyobb baj nélkül értük el a magyar határt még új év előtt. Az újabb hadmozdulatainkról természetesen nem szólhatok, már csak azért sem, mert a beállott havas, téli idő miatt nem történnek a hegyi vidékeken számottevő mozdulatok.

Az aradi katonák állapota és hangulata most a lehető legjobb. Amióta új parancsnokunk átvette a vezetést, minden jól megy. Ezredesünk úgy él köztünk, velünk, mint akár melyik kis tiszt. Egyszer negyven napig tartó harcban harmincegy napig ő maga is, ám-bár nem fiatal ember, ott lakott a lövészárkokban, ahol ép úgy deckungot vágatott magának, mint tisztjei. Ha ezredünk felvonul: parancsnokunk rendszeren gyalog megy a menetelő csapatok élén és jóízűen mosolyog, amíg meghallja a román bakák áldásait, amelyekkel erő, egészséget kívánnak neki. Katonái élnek-halnak érte, mert érzik és látják, hogy az ezredes szereti, kiméli a legénységet. Amióta ő a parancsnok, nem is történt meg egyszer sem, hogy élelem nélkül maradt volna a háziezred. Ha a trén elakad: maga az ezredes indul élelmiszert rekvirálni katonái számára a legközelebbi faluba. Az ezredes példáját követik a többi tisztek is és érthető, hogy a jórészt román legénység szívesen harcol, bátran küzd a jó vezetők parancsára. Meg is állja mostanában a helyét az ezred mindig és a csabaiházi ütközet után A. altábornagy külön ki is fejezte az ezredes előtt elismerését az aradi ezred bátorságáért.

Kitűnő a háziezred egészségügyi szolgálata is. J. Béla dr. ezredorvos kezdetől fogva nagy eréllyel és gondnal vezeti a sebesültek ellátását és ebben a tekintetben az aradi ezrednek a legjobb híre van. Híressé vált az ezred egyik tartalékos tisztje, L. Sándor is, akinek hidegvérű bátorságát sokat emlegetik. Legutóbb — mint az *Aradi Közlöny* meg is írta — a signum laudist kaptu a bátor tartalékos tiszt.

Tisza és Burián tanácskozása. Budapestről jelentik: Tisza István gróf holnap reggel Bécsbe megy, hogy tanácskozzon Burián báró külügyminiszterrel, aki szombaton a német főhadiszállásra utazik.

Ferenc Szalvátor főherceg befejezte körútját. Budapestről jelentik: Az önkéntes egészségügyi szolgálat főfelügyelője, Ferenc Szalvátor főherceg tízenégy napos magyarországi inspekcója után Budapestre érkezett. Délre látta a Vöröskereszt sebesültszállító oszlopát tekintette meg és mintás berendezés, pontos működés fölött legteljesebb elismerését fejezte ki. Azután meglátogatott két hadikórházat, délben pedig a Vöröskereszt központi palotájába ment, ahol Csekonics Endre gróf elnök jelentését örömmel vette tudomásul. Végre meglátogatta Tiszát és Hazait és kettőkor Bécsbe visszautazott.

Nem marad parlagon a magyar föld.

(Az idei termés biztosítása. — A földművelési miniszter rendelete. — Vetőmag a megszorított gazdáknak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

A házbavonult munkaerő hiányát tavasszal érezzük meg legjobban. A gazdák ezrei nincsenek idehaza. Gazda hiányában pedig üresen marad a magra váró föld és éhessen marad az ország. Ettől az óriási veszteségtől azonban megment bennünket a kormány gondoskodása. A vezető államférfiak ugyanis mindent elkövetnek, hogy a háboru súlyos bajai könnyebbek legyenek. Gondoskodás történt tehát ebben az irányban is, hogy a hiányzó gazdákat mindenképp pótolják és a bevetésre váró föld a nyáron ép úgy hozza meg gyümölcsét, mint normális viszonyok között.

A földművelésügyi kormányzatnak erre vonatkozó akciója már megindult. A szükséges utasításokat tartalmazó körrendeletek a földművelésügyi kirendeltség útján már szét is mentek és Arad megyében Meissner Ernő gazdasági felügyelő juttatta el a rendelkezéseket a főszo-
gabináthoz és a gazdakörökhöz.

A rendelet elsősorban a vetőmagról kíván gondoskodni. Nagyon sok vidéken épen a vetőmag hiánya volt az oka annak, hogy az őszi vetés elmaradt. Fő dolog most tehát a hiányzó vetőmagot megszerezni és azzal a gazdákat ellátni. A megszerzésről Arad megyében a gazdasági felügyelő előterjesztésére a nagyváradi földművelésügyi kirendeltség maga fog gondoskodni és pedig a már ismert kedvező feltételeken is túlmenve. Minden gazda ugyanis már korá tavasszal megkapja a szükséges magot, de az árát majd csak aratás után kell megfizetnie. A vetőmagot igénybe vevő gazdák a gazdakörök tagjainak kölcsönös jóállása mellett részeseülnek a kormány eme kedvezményében.

A másik része a rendelkezésnek talán még az elsőnél is sokkal lényegesebb. A földek műveléséről intézkedik benne a földművelési miniszter. Eszerint a gazdák kötelesek az összes gabonatermő földeket az idén is bevetni és rendszeresen művelni. Az őszi folyamán nagyon sok gazda hanyagolta el a vetést. A mulasztásnak, a vetőmag hiánya mellett, az volt az oka, hogy az idehaza maradt családtagok nem tudtak önállóan gondoskodni a földművelésről. Másrészt voltak olyan kisgazdák is, akiknek hozzátartozóik nem törődtek a földműveléssel, mert az államszegélyből, meg a férjeik által hazaküldött koronákból és a különböző segélyekből biztosítva látták fenntartásukat minden munka nélkül.

A miniszter most ezen az elítélendő állapoton változtatni kíván. Az országnak a rendes, sőt ha lehet a rendesnél is nagyobb termésre van szüksége. Nem szabad üresen maradni egy darab földnek sem. Ahol nem vetettek az őszzel, ott tavasszal pótolni kell a hiányt. Sőt a tél folyamán kipusztult, vagy csak nagyon gyengének ígérkező vetéseket is pótolni kell.

A miniszter a jövő évi termés védelmében a gazda egyesületekre számít a legjobban. Az ő közreműködésükkel számít az idehaza maradt lakosság testvéri érzületére és arra, hogy az emberek egymás támogatásával pótolni fogják a hiányzó munkaerőt. Ha azonban mégis volna olyan község, ahol a lakosság a felhívások után sem tesz eleget kötelességének, ott a legszigorúbban kell fel-

lépni a közigazgatási hatóságoknak. A hányag lakosságot, ha kell, karhatalommal is kényszeríteni kell a földek megművelésére.

Remélhetőleg Arad megyében minden község lakossága meg fogja érteni a miniszteri rendelet intencióját és nem ad okot arra, hogy karhatalommal kényszerítsék saját érdekeik megóvására. A fontos miniszteri rendelet most ment szét a főszo-
gabináthoz és a gazdakörökhöz és már egyes járásokban foganata is van. A vetőmagért ugyanis egymásután jelentkeznek a gazdák. Az eddigi jelentkezésekből ítélve, az idén nem marad parlagon a föld sehol.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Lengyelvér.

Szombat: Drótostót, új betanulással.

* A színház hírei. Táncos huszárok és Drótostót lesz a vasárnapi két előadás. Délután Táncos huszárok, míg este a Drótostót kerül színpadra. Mindkét operetben az egész operettszemélyzet vesz részt. — Hit és Haza színmű és Cserobogár operett a lefolyt idényben két ilyen értékű újdonsága egy héten még nem volt az aradi színházban. A két újdonság igénybe veszi az egész személyzet tudását és a próbák nap-nap mellett folynak.

* Nincs menekvés. (Szenzációs detektívdráma az Urániában.) Egy minden tekintetben kiváló detektívdrámát mutat be a színház, mely egy tartalmánál, mint rendezésénél fogva nagyban különbözik a detektívlágerek nagy átlagától. Mindenben a realitást, az igazat keresi és a regényes fantaszitikumtól távol áll, a hatást nem az emberfeletti dolgok bemutatásában, hanem jelenetainak okos, változásában keresi. — A trónörökös diadalutja V. sorozat az Urániában. Folytatólagosan színpadra hozza a színház ma a német trónörökös utjáról készült tévétel-sorozatot. A mai felvételben a német trónörökösök Würtenberg királyával való találkozását tartalmazza. A francia hadszíntérről több érdekes képet mutat be a felvétel. Verdun környékét, ahol a németek előnyomulnak, gépfegyverek működését egy támadásnál, a németek által francia területen épített ház, mely menhelyül szolgál azok számára, kiknek háza laeggett és a tábori élet sokoldalúságát: népfelkelők, kik kőmenyesepről teendőket vég-
3

* Nordisk-sláger az Apollóban. (Új háborus filmek.) A vasúti szállítás a háboru rengeteg feladata között sokat veszít a rendszeréből s a pontosságából. Az Apolló-színház direktiójának igazán nagy körültekintését és előrelátását is keresztül tudta húzni a szállítás nehézsége. A ma estére hirdetett Nordisk-dráma filmtékerése nem érkezett meg s így a Ghetto leányának klasszikus drámáját adta ísmét az Apolló a három estén át kiszorult publikum nagy öröme. A Keresd az asszonyt című Nordisk-sláger csak pénteken kerülhet vetítésre. Az új háborus sorozatban már ma gyönyörködhetünk. Dísző magyar katonáinkat látjuk viszont. A szívünk megdobban, mikor trónörökösünket s Frigyes fővezért hozzá élénk a film.
3

* A turfharamiák. Ez a nagystílusú kép minden idők legragyobb s legizgalmasabb kalandor történetét mutatja be. A turfharamiák, a világvárosi mozis kasszadarabja, mely szombattól kezdve kerül bemutatásra az Apollóban.
3

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpál Izó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Mit hazudjunk

Burián báróról?

(A Morning Post legújabb kacsája. — Magyar miniszter, aki nem tud magyarul.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

Mindjobban megerősödik az emberben az a hit, hogy a Morning Post-tal, amely az entente sajtójában a legvadabb hazugságokat közli nap-nap után Magyarországról, valamelyik jókedvű tréfacsinaló járhatja tulajdonképpen a bolondját. Valamelyik semleges országban kell egy ötletes urnak lenni, aki tudva, mennyire vágyódik ez a londoni lap magyarországi rémhírekre, sportot űz abból, hogy a Morning Postnak a legvadabb dolgokat küldi be.

Az angol lap sohasem mulasztja el olvasóit biztosítani arról, hogy informálójá egyike azoknak a magyar képviselőknek, akik külföldön vannak s érintkezésben maradtak a centrálhatalmak ellenfeleivel. Hogy a magyar népképviselőt egyetlen tagja sem időzik jelenleg külföldön s hogy a magyar államférfiak közt nincs egy sem, aki ilyen aljas hazaurulásra vetemedne, azt hiába mondaná az ember a Morning Postnak. A lap hazudni akar s ezért könnyen ad hitelt akármilyen vad híresztelésnek. Ez alkalommal Burián báróról, az új külügyminiszterről ereszt világnak egy hatalmas kaosát.

A Morning Post „magyar informálójá” egy hasábon keresztül aunyi hajmeresztő ostobaságot beszélt össze, hogy elég, ha adatait közöljük s ezzel már bebizonyítottuk, hogy csak tréfát akart űzni az, aki ezeket papírra vetette s csak a londoni lapot akarta nevetségessé tenni. A cikk egyik része így szól:

Érdekes, hogy Burián nem bírja a magyar nyelvet, habár a magyar nemességhez tartozik s egy csomó magyar őse van. Folyékonyan beszél németül, franciául, angolul, oroszul és oroszul, csak magyarul nem beszél. Amikor Tisza négy év előtt kabinetjét megalakította, régi barátjának a pénzügyi tárcát ajánlotta fel. Később mégis elejtette Tisza ezt a tervet, mert Burián nem tud magyarul... Így Buriánt az a latore miniszterium vezetésével bízták meg. E minőségében székhelye Bécsben volt. Feltehető, hogy koreset tud arról az államról, amelyet képvisel, mert minán nem ismerte nyelvét, nem is vett részt a minisztertanácsokon. Mindenesetre kevés küze is lett volna a magyar minisztertanácsokhoz, miután tevékenysége nagyobb részét a király személyes ügyeivel állottak összefüggésben.

A Morning Post cikkével szemben következők a tények:

1. Burián báró magyarul, anyanyelvén, kütőn és folyékonyan beszél.

2. Mint közös pénzügyminiszter a delegációkban számtalanszor improvizált hosszú magyar beszédeket, a melyekben bebizonyította, hogy nemcsak a magyar nyelvet ismeri a legkieőbb nünaszokig, hanem tisztába van a sajtóságos magyar szónoki stílussal is.

3. Burián báró mint miniszter mindenesetre Bécsben lakott, de a négy óras utazástól nem ir-
tózva, a magyar kabinet minden fontosabb tanácskozásán részt vett Budapesten.

4. A király személye körüli miniszternek nem egyedüli teendője a király ügyeinek elintézése, hanem alkotmányunkban gyökerező tiszte, hogy a korona közelében tartózkodva fenntartsa az állandó összeköttetést a király és a magyar kormány között.

A monarchia csapatain megtörik az orosz támadás.

(Elhalgattak az orosz győzelmi jelentések. — Nikolajevics Miklós bukása?)

Távirati tudósítás.

Berlin—Bécs—Budapest, január 21.

Schreibershofen őrnagy, a Vossische Zeitung katonai munkatársa a következőket írja: Ha az utóbbi időben a keleti hadiszíntéren folyó harcokat nézzük, körülbelül megállapíthatjuk, hogy az oroszok túlságos buzgalommal iparkodtak azon, hogy az ellentél szárnyait átkarolva támadhassák meg. A szövetséges hadiművészek tanulságai nem voltak hiábavalók és az oroszok érik már, hogy a teóriát a praxisban gyakorolják. Az oroszok a háborúnak ebben a fejezetében is megkísérelték a szövetségesek déli szárnyát, a mely Galiciáig és a Kárpátokig ér el, átkarolni, miközben Lengyelországban inkább defenzívában maradtak. A déli offenzívához az oroszok minden rendelkezésre álló erőt egyesítették és déli hadseregüket tetemesen megerősítették. A legutóbbi osztrák-magyar sikereknek főjelentősége abban van, hogy a nyugat-galiciai harcok kifejlődésében egész világosan fokozódás észlelhető és pedig először az oroszok sikeres előnyomulása és a legelől álló osztrák-magyar csapatok visszahúzása, ezután az osztrák-magyar csapatok ellenállása és a további orosz támadások megakadályozása és végül most az oroszok visszavetése abba az irányba, ahonnan támadásuk kiindult, noha az oroszok erőitéseket kaptak és minden erejüket megfeszítették, hogy ezen a helyen sikert érjenek el. Ma a tegnap jelentett osztrák-magyar sikereknek igazi nagyságát és jelentőségét most még fölszíni nem lehet, mert az orosz veszteségek még nem ismeretesek, amennyire azt a helyet ismerjük, ahol ez a küzdelem lefolyt, annyi bizonyos, hogy Nyugat-Galiciában az az utolsó napok harcai folytán az általános helyzet a szövetségesek javára kedvezően alakult és alapoz ok van annak föltevésére is, hogy ott a szövetségeseknek további sikereik is lesznek.

Titokzatos nyugalom.

Milano. Mint Pétervárról hivatalosan jelentik, január 15-ikére virradó éjszaka és a rákövetkező napon bizonyos nyugalom uralkodott. A Visztula balpartján mégis lehetett ágyú- és puskatüzeltést hallani, különösen Sochaczewnél és Bolimownál. Ugyanezen a fronton a németek sikertelenül további kísérleteket tettek, hogy megint felvegyék az offenzívát. A Rawka északi vidékét nehéz tüzérség bombázta. Az osztrákok a Dunajec melletti frontot nagykaliberű nehéz tüzérséggel bombázták. Tarnow pályaudvara és a város január 14-én az osztrák-magyar ágyúk tüze alatt álltak, de az ellenség végleges sikert nem ért el.

A „Corriere della Sera“ pétervári tudósítója jelenti: Az egész keleti haroszíntéren nyugalom állt be. Kivéve egyes pontokat, ahol a németek ismételt támadásokban haladnak, túrmas sáncéletet folytatnak a katonák. A Visztula balpartján január 6-ika óta csak egy harc volt, néhány kilométernyire az orosz fronttól, nem messze a Rawkának a Bzurába való torkolásától. Egészben véve a front ezen részének stratégiai helyzete az Yser mellett tükrözött vissza és itt nem tekintenek csodálat nélkül a németek kitartására támadásaikban. Minden-

esetre sikerült a németeknek a Rawka jobb partjára lépni Borzímownál és a Bzura jobb partjára Tuchánál. De azt kérde magától itt az ember, miként vélekedjék a németek rendszeres támadásairól? Az a tökéletes nyugalom, amely a harcfront egyéb részein beállott, megnehezíti a rejtély megoldását.

Visszavonulnak az oroszok a Lysa-Goránál.

ROTTERDAM, január 21. Most Londonból is azt jelentik, hogy attól tartanak, hogy az oroszok Dél-Lengyelországban ismét negyven kilométernyire fognak hátrálni, még pedig a Lysa-Gorától keletre a radom-opatovi vonalon. Az előkészületek már megtörténtek.

A zaklycini győzelem.

Bécs, január 21. A „Korrespondenz Rundschau“ jelenti: Az orosz vezérkari jelentések említést tesznek heves tüzérségi harcokról a Visztula egész balpartján és a németek tartós, szívós előretöréseiről „bizonyos Bzura-vidékeken“. Kawától északkeletre elkezdődött harcok folynak, amelyeket éjszakára sem szakítanak meg. Plocknál a németek állandóan rohamtámadásokat intéznek a Visztula felé. Nem messze a Janycshaw szigettől orosz hajók is akcióba léptek, de az ellenséges gyalogsági tűz következtében nem használhatták ki sikereiket. A Gorlice-Zaklycin vonalon még most is harcok folynak, anélkül, hogy döntésről beszélni lehetne.

Berlin, január 21. A „Lokalanzeiger“ az osztrák-magyar csapatok zaklycini győzelméről a következőket írja: A monarchia csapatai, amelyek hosszú időn keresztül azzal voltak elfoglaltak, hogy az orosz csapatok támadását a Dunajec mentén folyóan visszautasították ezuttal várathatnák szép eredményt értek el. A csapatok koncentrikus tüzeleése az ellenséget arra kényszerítette, hogy első harcfrontalából visszavonuljon és egy ilyen hosszú fronton való meghátrálás már igen közel jár a megfutamodáshoz. Az osztrák-magyar csapatokat déli szárnyuk támadása is támogatta a tüzeleésben és megadta annak a koncentrikus jellegét. A monarchia ez utóbbi győzelme fényes bizonyítéka annak, hogy az oroszok Nyugat-Galiciában sem déli, sem nyugati irányban nem bírnak tért nyerni. Hogy szövetségesünknek ez a győzelme a Visztulától nyugatra harcoló csapataink helyzetére is nagy jelentőséggel bír, az természetes.

Nikolajevics Miklós — lemond?

Kopenhága. Az orosz lapok sokat írnak mostanában Nikolajevics Miklós nagyherceg betegségről. Vannak, akik ezeket a híreket a nagyherceg visszavonulása előhírnökeinek tekintik.

Pusztulás a bioniei védelmi vonalon.

Kopenhága, január 21. A „Warschawszki Dnevnik“ jelenti, hogy Bioniet a lakosság elhagyta. A város környékén borzasztó a nyomoruság. A város maga szomorú képet nyújt. Gresser helyettes kormányzó és Brand egészségi felügyelő Bioniebe mentek, hogy ott a lakosság körében tetőpett gyomorbetegségek (éhtituszi) jellegét megismerjék. Megállapították azonban, hogy veszedelem nincsen.

Oroszok keresztre feszítik a zsidókat.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Hivatalosan megállapították, hogy az oroszok Dolhopoleben Kahan Abrahamot agyonlőtték, Potzen Osiást keresztre feszítették, amelyen három napig kínlódott. Egy fekvő beteg aszszonyt levágtak, férjét lelőtték. Dehtenitzben felégették negyvenkét házat, az összes zsidó középületeket, a bennlakókat meztelenen kikergették.

Heves harcok a keletporoszországi határon.

Róma, január 21. A Messenger de l'Armée jelenti: Január 13-áról 14-ére virradó éjszaka és a rákövetkező egész napon keresztül folytatódott a front egész hosszában a puskaharc. Komolyabb összetűzésekre azonban csak a front legelőretoltabb részein került a sor. Keletporoszországban heves csata kezdődött az orosz lovasság és a német gyalogság között, amely mellett kisebb lovasság is operál. Mialatt délkeletre Radzavodig nyomulnak előre az orosz csapatok és itt érte őket az a német támadás, mely megállásra és részben visszavonulásra kényszerítette az oroszokat. A Kozlow-Szikus-Zakoszew-Szuha fronton a németek iszonyú ágyú-, gépfegyver- és puskatüzet zúdítottak hadállásainkra, aztán gyalogsági rohamba mentek át, amelyet nagy hávval hosszú fronton ismételték meg. A Borzsymov-Volja-Midlovszka fronton is több rohamot intéztek a megerősített német csapatok az oroszok ellen. Azok a német csapatok, amelyek Guminig nyomultak előre, mélyen beásták magukat a földben. Moghely falutól délre fekvő pontokon az ellenség sora megtámadta pozícióikat. Ezen harcok folyamán az orosz hadsereg egyes egységei visszavetették az ellenséget és annak veszteséget okoztak, más egységeket a németek vetettek vissza, hasonló veszteségeket okozva az oroszoknak.

Tizenharmadikán éjjel és a következő napokon a Visztula balpartján a németek olytaták a színtő már megszokottá vált vehemens támadásaikat. Módszerük itt főleg abban áll, hogy meglámadják kisebb osztagokkal a front egyes részeit és ezekre koncentrálják az orosz gyalogság figyelmét és tüzeit, holott a front egyéb helyén kezdtek igazán akcióba. Amíg ezt az orosz katonák megtanulták, sok kudarcot kellett elszedniük. Heves német támadások nem sikerültek. Volt nap, amelyen négyszer egymásután rohantak meg az oroszokat. Moghelynél is volt két nagyobb támadás. A front többi helyéről esemény híre nem jött a főhadiszállásra.

Kivonulnak Keletgaliciából az oroszok?

Perecsény. Az oroszok Keletgaliciában megkezdtek kórházait, lőszerraktáraik kiürítését, mozgásuk a hóban, feneketlen sárban lassu.

Nehéz tüzérségünk dominál.

Grác. Galiciában most a nehéz tüzérség dominál. Ennek működése hivatott lehet nagy eredményeket bevezetni. Mindenütt örömet kelet, hogy bukovinai kis csapatunk visszaverte az orosz tulerőt.

Kiseb csatapaték a Kárpátokban.

Nagyberezna, január 21. Noha nap óta szüntelenek a harcok az északi Kárpátokban. Alig esik egy-egy puskalövés az oroszok között. Ma az oroszok maiomréti arcvonalnál kisebb siberiai járőrök társultak rajvonalunk felé. A tüzet egy előretolt csapatunk viszonozta és nagy kárt tett a nyugtalanítást célzó orosz járőrökben. Ezen a jelentéktelen csatapatén kívül mi sem történt.

Lázonganak a kárpáti orosz csapatok.

Ungvár. Megbízható jelentés szerint az oroszok kárpáti seregeiben komoly zendülési kísérletet fedeztek fel. Egy szibériai gyalogezred és egy cserkeszezred mohamedánjai előkészületeket tettek a lázadásra, a lázító proklamációk ezreit is megtalálták náluk török és orosz nyelven. Ez a proklamáció bejelenti a mohamedánok szent háborúját és felszólít minden mohamedánt az orosz ellen való haragra. A gyalogezredet leolmozott kocsikban vitték befelé, a cserkeszeket pedig Ussoknál megtizedelték.

Elmaradnak az orosz győzelmi jelentések.

Róma. A Popolo Romano gúnyosan írja: Néhány napja kimaradnak a megszokott orosz hivatalos győzelmi jelentések. Ugy látszik — a hideg megártott a táviródrótnak, talán befagyott?

Aeroplánok harca Przemysl fölött.

Krakó, január 20. Andrijevic kapitány, orosz aviatikus arra a vakmerőségre vállalkozott, hogy üldözőbe veszi Malina Ferenc osztrák-magyar pilóta repülőgépét, amelylyel az utóbbi hetekben többször berepült az ellenséges hadállások fölé Przemysl várába. A múlt pénteken már egész közel járt Przemyslhez Malina aeroplánja, mikor az orosz repülőgép nagy sebességgel utána iramodott. A mi pilótánk nagyon magasra emelkedett, hogy elkerülje az ellenséges repülőgépet, de az orosz a felhők közé is követte és egyszerre észrevették alulról, hogy a két aeroplán összeütközött. A következő pillanatban mind a két repülőgép nyilsebesen lezuhant. Holtan buzták ki Malinát és az orosz pilótát a repülőgépek romjai alól. Andrijevic kapitánynak zsebében levelet találtak, amelyet családjaához írt és a borítékban volt végrendelete is. Malina prágai ember.

Nem segítyezik az orosz katonák családait.

Stockholm. Az orosz lapok megírják, hogy az orosz bevonultak családjai nem kapják meg a törvényes állami segítyt. Vizsgálat indult meg és a vizsgálat eredménye már is az, hogy az orosz belügyminisztert valószínűleg elcsapják.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.

(Táviróda, cenzurázva.)

Budapest. A kormány tagjai este Tisza István gróf elnöklésével minisztertanácsot tartottak.

Konstantinápoly. Az orosz kormányzat polgárilag kiűritette Karsot, a kaukázusi határvidék legfontosabb várát.

Konstantinápoly. Tifliszt elhagyja a lakosság. Kars teljesen ki van ürítve, a középületeket kórházakká alakították, a drágaság és nyomor óriási. Orosz tiszték nyíltan beismerik, hogy nem hisznek Oroszország győzelmében.

Berlin. Falkenhayn hadügyminisztert, vezérkari főnököt tábornokká történt kinevezése kapcsán, kérelmére telmentették a hadügyminiszterségtől. Utódjává Wild-Hohenborn vezérőrnagyot altábornagyi kinevezés mellett hadügyminiszterré kinevezék Wild-Hohenborn csak néhány nap előtt neveztek ki vezérkari főnök helyettesé.

Szofia. Rendőrség letartóztatja kénkedéért Komarnitzky orosz nőt. Vizsgálat kiderítette, hogy Savinszky orosz követnek titkos kémiszolgálatot teljesített. Kiderült, hogy a szófiai orosz követség nagy kémkedési hálózatot tart fenn.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Przemysl várparancsnoksága ujításul a várból kis ballonokat fog kibocsátani, melyek mind-egyikéhez egy csomag tábori levelezőlapot erősítenek, a parancsnokság kéri a megtalálót, hogy juttassa majd katonai parancsnoksághoz.

Harc rutén franktirőrökkel.

(Áruló galíciai Bezirkshauptman. — Magyar csendőrök rendet csinálnak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

Szomorú tapasztalat, hogy Galiciában a rutén lakosság nagyrésze az oroszok fizetett kémizol-gálatában állott s nem tudott a bőven szórt rubel-eknek ellentállni. Akadtak az elvetemült árulók között vezető közigazgatási tisztviselők is, akik lelkiismeretüket áruba bocsátották. A mi katonáink, ha ilyen esetre rájöttek, természetesen nem bántak el szőrmentiben az illető árulóval, hanem elrettentő példaként statarialiter kivégezték. Jellemző esetet mondott el erre vonatkozólag D. Sándor aradmegyei származású népfelkelő tiszt, aki az orosz Lengyelországi harcok színteréről sebesülten érkezett haza és a kórházi ápolásból most rövid szabadságra családja körébe jött.

— Galíciai hadjáratunkban meggyőződhetünk róla, hogy nemcsak a német hadseregnek, hanem nekünk is tel kell gyakran venni a harcot a lesből, alattomban lövő franktirőrökkel. Oh... v községbe akartunk bevonulni, midőn a község első házaiból csapatunkat a lakosság puskalövessel fogadta. Valóságos sortűzzel fogadták katonáinkat, akik közül hat el is esett. Rögtön kivontam csapatomat a községből, amelyet első dolgunk volt körülkeríteni, hogy egy lélek se tudjon belőle kimozdulni. Eközben feltűnt a község szélén két osztrák csendőr, akiket rögtön magam elől hívtam s megparancsoltam nekik, hogy kerítsék elő nekem a Bezirkshauptmann-t, aki olyanféle hivatalt tölt be ottan, mint minálunk a főszolgabíró. Hosszas távollét után előkerült az én két emberem s legmatikusan jelenti, hogy a Bezirkshauptmann kikérgette őket, mert az almát megzavariák s kijelentette, hogyha a „tiszt urnak” — így mondta — valami dolga van vele, keresse ő fel. Nagyon felpaprikázott a válasz. A két osztrák csendőrt egyelőre nem bocsátottam vissza. Egyszerre, mintha az uristen küldötte volna, két kakastollat látok vigan lengeni az országúton. Hohó! Hiszen ez kell én nekem, derék, megbízható, jó magyar csendőrök. Odahívtam őket s kiadtam nekik az utasítást, hogy a föld alól is előkerítsék a Bezirkshauptmann-t, hogy felelősségre vonjam. A két magyar csendőr röviden csak ennyit mondott:

— Tíz pere mulva hozzuk — hadnagy ur a delikvenst.

— Ugy is történt. Nem felt be'e tíz pere, hátrakötözött kézzel hozták elélem a kiskunsági csendőrök a község előjáróját, Bezirkshauptmannját. Káromkodott, mint a jégeső és fenyegetődzött, hogy ő ezért a megatáztatásért és sérelemért nagy elégtételt fog szerezni. Engem is fenyegetett s valami átélést mondott, hogy sokba fog ez még nekem kerülni. Én nem sokat teketóriáztam vele, hanem egy osztagommal bekiséríttem a házába, ahol mindent felkutattam. A Wertheim-kassza trezerjából azután előkerültek a levelek és egyéb bizonyítékok, amelyek rábizonyították, hogy az oroszoknak titkos megbízottja. — Természetesen röglőn-ítélő bírósággá alakultunk s fél óra mulva már a község piacán lógott az áruló hivatalnok. Természetesen ezzel még nem fejeztük be a megtorlást. Az elesett bajtársak miatt feldühö-dött katonáimat csak nyegnehezen tudtam visszatartani, hogy vérfürdőt ne rendezzenek. Flakutatást tartottam minden házban s ahol tegyvert találtam, ott magam sem ismertem pardont. A hat magyar baka háála nem maradt megbosszulatlan.

A megálmodott főnyeremény.

— Különös pör. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 21.

A pörök krónikájában rendkívül szokatlan az az ügy, amelyben ma ítélkezett a bécsi polgári törvényszék. A pör egy harmincezer koronás kis lottó-főnyeremény miatt indult meg és a története a következő:

Rosenfeld Emil, akinek a Máriabilferstrasse 116. szám alatt rőfös üzlete van, egy kora reggel a következő kijelentéssel rontott be a vele egy folyosón lakó Wertheim József magánhivatalnokhoz:

— Képzeld, milyen furcsa dolgot álmodtam az éjszaka. Azt álmodtam, hogy a maga felesége álmodott három számot, azt elmondta nekem, én megtettem a számokat a kis lutrin és valami nagy nyerevényhez jutottam. Bocsásson meg, hogy ilyen dologgal molesztálem, de én babonás ember vagyok és tudja, történetek már ilyen csodák. Hiszen maga is hallotta már a magyarországi Miskolcon lakó Bató János esetét, a ki százezer koronát nyert a leánya által megálmodott számokkal.

Wertheim nem haragudott meg. Kijelentette, hogy a felesége még ágyban van, de azonnal megkérdezi tőle, hogy nem álmodott-e az éjszaka valamilyen számokat? A hálószobában az aszony csodálkozva hallgatta férje elbeszélését s ezt mondta:

— Képzeld, az éjszaka csakugyan volt valami különös álmom, amelyben a következő számok szerepeltek: 66—39—47.

A férj arra földerült. Azonnal kiment az előszobában várakozó Rosenfeldhez és így szólt:

— Milyen furcsa eset ez. Képzeld csak, a feleségem csakugyan álmodott és ezek a számok szerepeltek az álmában: 76—82—21.

A kereskedő tulboldog volt. Azonnal elfutott a legközelebbi tőzsdébe, de az uton folyton ezt hajtogatta: 76—82—21. A kis lutrin tíz koronával tette meg a három linom számot és izgatottan várta a pénteki Luzást. De mit tett ezalatt a ravasz Wertheim? A felesége által megálmodott valódi számokat szintén megtette a kis lottón és ő is határtalan kíváncsisággal várta a legközelebbi Luzás napját. És ő nem is hiába várt, mert az álom-számokkal kvinternót csinált és kerek harmincezer koronát nyert. Az eset nagy szenzációt keltett az udvarban. Mindenki csak a főnyereményről beszélt, de mégis legtöbbször beszélt róla Rosenfeld Emil, aki természetesen magának követelte a harmincezer korona felét.

— Szó sincs róla — mondta a boldog és szerencsés Wertheim — én egy szóval se biztaltam magát, hogy tegye meg az általam említett számokat.

— Ez csalás, avindli! — kiáltozott Rosenfeld.

Am az udvari skandalummal nem elégedett meg, hanem a főnyeremény felelősségéért, tizenöt ezer korona erejéig pört indított a törvényszéken. Jogászörökben nagy érdeklődéssel várták az ítéletet abban a pörben, a melyhez hasonló még nem fordult elő a bécsi bíróságokon. Az ítéletet ma mondták ki és az élénk eszalódást okozott Rosenfeldnél. Kimondta ugyanis a bíróság, hogy Wertheim csak azt a tíz koronát köteles megtéríteni, a mit Rosenfeld a kis lottóra tett. Az indoklás úgy szól, hogy Wertheim félrevezette a szemzédjét, amikor hamis számokat mondott neki, s ezzel tíz korona kárt okozott a kereskedőnek. Ahhoz joga lett volna a hivatalnoknak, hogy egyáltalán letagadja a felesége álmát, azt is megtehetné volna, hogy megtagadja a számokat, de hamis számokkal Rosenfeldet félrevezetni és neki ezzel tíz korona kárt okozni, semmi joga se volt. Viszont Rosenfeld nem követelheti a főnyeremény felét, mert annak megszerzésében sem anyagi, sem szellemi része nem volt. A szerencsés számokat Wertheim-né szolgáltatta, a nyereség szükséges pénz pedig a férje vagyonából származik.

H I R E K.

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése folyamatban van. Az arra jogosult helybeli és vidéki előfizetők kivétel nélkül megkapják a dús tartalmu, díszes kivitelű naptárt, mely egész sorog érdekes harctéri képpel és ezuttal is kimerítő címtárral jelelt meg. A helybeli előfizetők részére a lapkihordók turnusokban kézbesítik a naptárt. Január 22-én Ferdinán-u., Szt. László-u., Karolina-u., Pécskai-ut, Fábán László-u., Lövész-u., Erzsébet-u., gróf Leiningen-u., Dobó-u., Nádor-u., Munkácsy Mihály-u., továbbá Weitzer János-u., Salacz-u., Zrínyi-u., Perényi-u., Sárosi-utca és a Kossuth-utcában lakó előfizetők kapják meg a naptárt az Aradi Közlönynek. Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ezúton kéri azon t. előfizetőit, akiknek előfizetési hátralékuk nincs és így naptárra igényt tarthatnak, de azt tévedésből nem kapták meg, ezen körülményt közölik az Aradi Közlöny kiadóhivatalával, (Telefon 151), hol panaszuk azonnal elintézését nyer.

— Bedeus Bella bárónő hangversenyét, amely a január 24-én vasárnap délután 5 órakor tartandó Kőlesey-zsur legkiemelkedőbb száma lesz, olyan érdeklődéssel várja az aradi közönség, aminővel csak igazán művészi események elé tekintenek. A bárónő ezuttal először lép az aradi közönség elé tökéletesen fejlesztett énektudása teljében és azzal a biztató művészi pálya ígéretével, amelynek küszöbére a múlt év végén a bécsi udvari operában fellépésével jutott. Kisebb körben már énekelt Bedeus Bella bárónő Aradon, de a legmértőbb helyen: a kulturpalota hatalmas dísztermében, a legjobban megértő közönség: a Kőlesey-Egyesület zsuriát látogató előkelő és kiváló műizlésű aradiak előtt ezuttal először énekel a művésznő. Bedeus Bella bárónő műsorába töltötte azt az énekszámot is, amellyel épen a bécsi udvari színházban aratta legnagyobb sikerét és vitta ki a fényes bécsi szakértők teljes és elragadtatót elismerését. Ez Wagner operájából a Tannhäuserből Erzsébet nagy áriája. A művésznőt zongorán Farkas Mariska zene-tanárnő kíséri. Az érdeklődés fokozásához hozzájárul a Kőlesey-zsur gondosan összeállított programja többi részében is. Várakozással tekint a közönség Fényes Boriska művészi tökéletességű zongorajátéka elé. A nagy zenei tudású, bájos, fiatal aradi urileány szereplése a Kőlesey-zsurok legszebb sikerei közé fog sorakozni. Fényes Boriska és Bedeus Bella bárónő fellépése között Kara Győző tanár fejezi be előadásorozatát a hadban álló nagyhatalmak érdekösszeütközéseinek megvilágításával. A pompás műsor, hangversennyel felérő Kőlesey-zsur meghallgatására az újonnan belépő Kőlesey-Egyesületi tagok is megszerzhetik a zsurijegyet a kulturpalota könyvtárában pénteken és szombaton a hivatalos órák alatt.

— Az Adeverul nem tér meg. A Keleti Értesítő című nyomatos lap közlése nyomán néhány nappal ezelőtt az egész magyar sajtó közölte azt a hírt, hogy az Adeverul című bukaresti lap, amely idáig mindig a legszélesebb hangon igatott a monarchia ellen, most irányt változtatott és a lap kiadója Mea culpa címen itt vezércikkben helytelennek és végzetesnek minősítette eddigi politikáját. Konstantin Mille, az Adeverul kiadója most a következő sürgönyt intézte a Pester Lloydhoz:

— Nagyon meglepett az a cikk, amely az osztrák és magyar sajtóban Mea culpa címen jelent meg és apokrifnak nyilvánított ezt a közlést. Az Adeverulban vagy a La Diminuatában sohasem jelent meg ilyen cikk; ezek a lapok sohasem voltak sem oroszofil, sem ausztrófil, hanem egész egyszerűen románok, miközben hazám érdekeit védtek. Az osztrák-magyar sajtó egy durva misztifikáció áldozata lett és számítok kollégialitásukra, midőn kérem, hogy ezt a cáfolatot nyilvánosságra hozzák.

Ugy látszik tehát Mille ur nem tagadta meg eddigi hecc-politikáját és tovább is szándékozik azt folytatni. Ez persze olyan dolog, amit saját nemzeti lelkiismeretével kell elintéznie. De mikor azt állítja, hogy az ő politikája nem oroszofil, hanem román, úgy véleményünk szerint nagyon rossz román politikát

folytat és hozzá még olyat, amely egészen ugy fest, mint a nem Románia érdekei, hanem Moszkva és Pétervár inspirálnak.

— A katonáskodó főiskolai hallgatók kedvezményei. A közoktatásügyi miniszter a magyarországi egyetemek, jogakadémiaik és más főiskolai jellegű intézetek igazgatóságához rendeletet küldött, amelyben a hadba vonult egyetemi hallgatókra vonatkozólag így intézkedik: Azon alkalmával, hogy az egyetemi és egyéb főiskolai ifjuság nagyobbik része a harctéren az állampolgári kötelességek legnyilvánosabbakat teljesítve, főiskolai tanulmányait megszakítani volt kénytelen, megfontolás tárgyává tettem azokat a kedvezményeket, amelyek nyújtásával a hadiállapot miatt katonai szolgálatot teljesítő főiskolai hallgatók főiskolai tanulmányaik félbeszakítása miatt némileg kárpótolhatók lennének. 1. Mindazon tudományegyetemi és jogakadémiai hallgatóknak, akik hadiszolgálatot teljesítettek, valamint azon, negyedik és ötödik éves orvostanhallgatóknak is, akik a háboru tartama alatt kórházi orvosi, illetve helyettesi közsegi vagy körorvosi szolgálatot teljesítettek és azt hitelesen igazolják, a tanulmányi időből egy tanulmányi félév (semester) elengedhető. Ezen kedvezmény alapján végbizonyítvány elnyerésére jogosult hadi, illetőleg kórházi, közsegi vagy körorvosi szolgálatot teljesített főiskolai hallgatóknak a végbizonyítvány az esetben is kiadandó, ha összes kötelező tárgyak hallgatását nem is tudják igazolni. Az egy tanulmányi félév elengedésére vonatkozó kedvezmény a vizsgálatokra, illetőleg szigorlatokra való becsátás szempontjából is megfelelően alkalmazandó. Azok az ifjak, akik a középiskolai érettségi vizsga sikeres kiállása után hadiszolgálatba léptek anélkül, hogy a hadiszolgálatba lépés előtt valamely tudomány egyetemre, vagy jogakadémiára beiratkoztak volna, szintén igényt tarthatnak arra a kedvezményre, hogy nekik a megszabott tanulmányi időből egy tanulmányi félév elengedtessek.

— Halálzás. Közszívtelően állott uri asszony halt meg Pécskán. Elías Adolfiné születési Hausser Ernesztina, a pécskai izraeli nőgyógyász megalapítója és elnöke 80 éves korában ma jobbjára szenderült. A szép kortelért urinót nemeslelkűségéről, jótékonyágáról ismerte mindenki. Halála nagy részvétet keltett, kiterjedt rokonság gyászolja. Elías Izidor és Simon pécskai malomtulajdonosok édes anyjukat gyászolják az elhunytban.

— Ongyilkos kísérlet. Tegnap este tizenegy óra felé a Petőfi-utca 10. számú házban Somogyi Anna, apólonő, aki Schaffer Henrik szabónak volt alkalmazásban, ongyilkossági szándékkal spirituszt ivott. A folyadék csakhamar éreztette hatását, a tizennyolc éves fiatal leány rosszul lett, és görcsökhöz esett. A házbeliek értesítették a rendőrséget az ongyilkosságról, megérkeztek a mentők és a kórházba szállították az életuntat, akinek állapota egyébként nem veszélyes. A kórházban Weill Károly dr. rendőrfogalmazó kihallgatta a leányt, aki állítása szerint azért akart meghalni, mert vőlegénye a harctéren elesett.

— Fischer Simon Nagy Aruhása a Szabadság-téren bevonultak részére ajánl elírásos háti zsákok 5 koronától feljebb, gyapju-szövetek 8 koronától, gyapju-harisnyák, keztyűk 1 koronától, kézi táskák és kofferek, gyermekkoszik és patent székék gyári raktára. Figyelem a cégre. Fischer Aruház. 227

— Dr. Richter-féle Anker Liniment már régóta kitűnően bevált háziszser bedörzsölésre csusz, köszvény, meghülés, benulás, keresztcsontfájdalmak ellen. Különösen azoknak ajánlatos, akik többnyire a szabadban tartózkodnak. A táborban, haroban állóknak nélkülözhetetlen. Kapható 80 fill., 1.40, 2 koronás üvegekben minden gyógyszerárban, vagy közvetlenül dr. Richter gyógyszerárban az arany orszlánohoz, Prága I. Elisabethstr. 5. Ugyeljünk a horgony védjegyre, mely minden dobozon látható. 8761

— Magyar Osztrák hadi segélyzőbélyegek szállítását egy koronájával veszi Kerpel Izso könyvkereskedése. Ugyan-e még vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Az új ügyvédi nyomtatványok Kerpelnél.

Elégedetlenek az oroszok Nikolajevics nagyherceggel.

(Fővezér, aki nem tudja, hogy mit te-
gyen. — Az orosz háborupárt kudarc.)

Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, január 21.

A Dagbladet pétervári levelezője tollából hosszabb cikket közöl az orosz harctéri helyzetről. A tudósító megállapítja, hogy az orosz főhadiszálláson egyformán érezhető a nyugalanság és az elkedvetlenedés. A cár legutóbbi látogatása alkalmával kimerítő jelentést kért és kapott az egész harcfront helyzetéről és e jelentés kapcsán hangosan kifejezést adott elégedetlenségének. A vezetés még egységes az orosz hadseregben, de már nyíltan beszélnek magasrangú katonák és Szentpétervárott azok az arisztokrata körök, melyek egy évtized óta vivják harcukat a nagyhercegi párttal, hogy Nikolajevics Miklós generálisszimusz sem az ígéreteit nem váltotta be, sem a vezérkari működéséhez fűzött reményeket. Hogy mit akart a nagyherceg a háboru kitörésekor, azt mindenki tudja. Voltak tervai a hadviselés, a kormányzást és a jövőt illetőleg egyaránt.

A háboru elsősorban Nikolajevics Miklós akarta és talán nem alaptalan az a híresztelés sem, hogy egy győztes háboru után a cári trónt és koronát akarja magának megszerezni. Az kétségtelen, hogy a háboru jól előkészítette és jól készült rá, az orosz-japán háboru óta lázasan dolgozott a cári hadsereg reorganizálásán és ezt a munkát, ha még néhány esztendői ideje maradt volna, úgy fejezte be, hogy valósággal verhetetlené teszi az orosz hadsereget. A konstellációk azonban odafejlődtek, hogy előbb kellett elérkezettnek látni az időt a háboru megkezdésére és már az elmúlt év tavaszán megtette ebben az irányban is az intézkedéseket. Így történt, hogy az orosz hadsereg előbb készülvén rá, korábban fejezte be a hadi állapotba való kifejlődést és így történt, hogy a hadüzenetet követő második héten orosz katonák százezrei léptek át a dunai monarchia északi határait. Ennek a nagy felkészültségnek eredményei voltak azok a látványos sikerek, melyeket az orosz hadsereg a háboru első két hónapjában elért.

Az orosz hadsereg a modern háboru módját megtanulta a japán háboruban. Nem kétséges, hogy az osztrák-magyar hadsereg ezt voltaképpen a háboru alatt tanulta meg és nagy erejét és értékét mi sem jellemzi jobban, mint hogy ilyen gyorsan és ilyen jól megtanulta.

Az orosz főerők tudvalevőleg teljes nagyságukkal ráfeküdtek Ausztria-Magyarországra, de csakhamar megállni voltak kénytelenek, mert azután sorra vereségeket szenvedtek. Szentpétervárott ma már senki nem beszél a leMBERGI csatákról, ellenben sok keserű kárakadás hangzik el, amiért az orosz hadsereg nem tudta bevinni Przemyslt, nem tudta megközelíteni Krakót és tíz hét óta egyik vereséget a másik után szenvedte. Itt annyira bíztak az orosz hadsereg numerikus fölényében, hogy a háboru befejezését egész korolyan várták orosz újvra. Nem hitték, hogy a teljes erővel megindult orosz támadás olyan kudarcra végződjék, mint a minő bekövetkezett és gnyosan beszélnek, hogy Ruskij generális, Nikolajevics Miklós jobb keze és legjobb tábornoka, Thorn ellen indult el és most Varsó védelmezi.

Az orosz hivatalos jelentések elég sok őszinteséggel tárják fel a helyzetet, csak akkor hazudnak, mikor a közvélemény megnyugtására az ellenség nagy veszteségeiről adnak hírt. Azt megmondják őszintén, hogy az osztrák

rák-magyar és német seregek hol nyertek tért, de ezt assal igyekeznek szépíteni, hogy az eredményeket csak igen sok áldozatok árán sikerült elérni.

A múltnál és a jelennél azonban sokkal jobban érdekli az orosz fővárost a jövő. Mindenki arról beszél, hogy mit akar Nikolajevics Miklós s mik a szándékai, mik a céljai, milyen új haditervei vannak a centrális szövetség vezére akaratának ellensúlyozására. Hogy akar támadni és hol akar támadni, hogy az erőket gyűjti-e, vagy valami rejtett szándéka van, senki sem tudja. A legutóbbi napokban azt jelentették, hogy a Visztula jobb partján támadás indul és valóban be is következett. Egy darabig sikerült is tért nyerni az orosz erőnek, de azután hivatalosan is jelentették, hogy német előretörés követte az orosz akciót Soldau irányából.

A harctéri stagnációt igen nagyarányú pesszimizmus követte az orosz fővárosban, ahol attól félnek, hogy az orosz fővezér most már maga sem tudja, hogy mit akar. Amint nem voltak tisztában vele az orosz főhadiszálláson október közepén, hogy mit jelent a centrális szövetségeseik visszavonulása és most tudták, hogy mi történik frontjaik mögött, úgy most sincs határozott tudomásuk arról, hogy hol fogja diktálni az ellenség a tempót és az akciót. Megkísérelte ugyan az orosz hadvezetőség a legutóbbi hetekben is, hogy átvegye az iniciatívát, de a megfelelő ellensúlyozásra talált akkor is, amikor újra Krakót akarta fenyegetni és akkor is, amikor Bukovinában koncentrált nagyobb erőket.

Sok súlyos kritika hangzik el itt az orosz hadvezetéről, melyből teljesen hiányzik az

eredetiség és a tervszerűség. Kezdenek felülkerekedni és hangosak lenni azok, akik a háboru céltalanságát és sikertelenségét látják és a békét hangoztatják. Az angolok ellen érvett csendes gyűlölet hangot kap a legelőkelőbb körökben is, sőt ott terjed a legnagyobb mértékben. Witte gróf körül csoportosulnak és ő a középpontja azoknak a társaságoknak is, melyek a cár legszemélyesebb híveiből alakulnak.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi január 22-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Lengyelvör

Operetta.

Feloldó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Uj könyvek.

* A Világháboru Heti Postája legújabb számának tartalma érdekes és érdekfeszítő. Az ügyes összeállítású lapot Linder Ernő szerkeszti. Megjelenik hetenkint, előfizetési ára negyedévre 1 korona 50 fillér, egy hónapra 50 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalnál: Wessely és Horváth-nál Pécs. Munkácsy Mihály-utca 9.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat január 16. száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Ambrus Zoltán: Háborus jegyzetek, Meddig tart a háboru. Füst Milán: Boldogtalanok (négyfelvonásos színmű II. felvonása.) Lengyel Menyhért: Egyszerű gondolatok. Kostolányi Dezső: X. kalandornő (elbeszélés.) Elek Artur: Haditudósítás. Harry Russel-Dorsan harctéri levelei. XIII.

Lendvai István: Halottas versek. Továbbá Tábori posta és Figyelő rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest X., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 24 kor., fél évre 12 kor., egyes szám ára 1 kor. 20 fillér.

NYILTTER.*

Bajocska N° 8.

41

APOLLO SZÍNHÁZ
legközelebbi szenzációja

Turf haramiák.

271

* Az eszen rovat alatt kölöttekért nem vállalunk felelősséget.

8-1915. éhsz.

Hirdetmény.

a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában.

Általános jövedelmi pótdadó fejében fizetendő:

a) a földbirtokra, a házbéradó alá eső házbirtokra, a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 80 százaléka;

b) a házosztályadó alá eső házbirtokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 40 százaléka;

c) végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld- és házbirtoknál 20% azon összeg után, mely az illető föld- vagy házbirtokra állami adó címén a folyó évre kivetett volt, ha a föld- vagy házbirtok adómentes nem lett volna.

A kölcsönrel terhelt ház- és földtulajdonosoknak az 1888:XLVI. t. c. 18. §-a által: az a kedvezmény adatott, hogy

1. a föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdadjából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelt kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovott tőkmaradék egy évi kamatának 10 százaléka; feltéve, hogy a tőkével kamatok is vannak bekebelezve.

2. a hitelüzlettel foglalkozó pénzügyintézetől felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik; ha a kölcsön törlesztése nem az év első napján, hanem évközben veszi kezdetét, a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatnak csak aránylagos része vehető számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál.

A telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstéri hérhátralekók után járó kamatok nem képezik levonás tárgyát (1888:XLVI. t. c. 16 §).

As 1. pont alatti intézkedésből világosan kitűnik, hogy a levonás alapjául szolgál az az évi kamatösszeg, mely az adóévet megelőző év végén fennmaradt tőkmaradék után jár. Ha tehát valamely földbirtokos 1915. évi január hónapban 100.000 koronát vett fel magánhitelkölcsönél és ebből ugyanazon évi december 15-ig 80.000 koronát visszafizetett, a levonás alapjául az 1915. évre az az 1914. évi december hó végén fennmaradt 40.000 korona tőkmaradék évi kamatának 10 százaléka veendő.

Es az eljárás azonban csupán az 1. pont alatt említett közönséges kölcsönökre vonatkozik, mert ezektől a kölcsönöktől a 2. pont alatt említett törlesztési kölcsönök világosan megkülönböztetendők.

Ezekre az utób említett törlesztéses kölcsönökre nézve ugyanis az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál:

aa) a bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik;

bb) a kölcsön után nem a megelőző hanem a folyó évre járó kamatnak 10%-a veendő tekintve s így a levonás kedvezménye azokra a kölcsönökre is alkalmazandó, melyek az adóév folyamán keletkeztek. (1891:41.187. pénzügy. rend. 1891:18. P. K.)

A változás az adóév január 1-31-ike közötti időben adandó be a község) előjáróégnál (városi adóhivatalnál.)

Kelt Arad, 1915. évi január 2.

Arad sz. kir. város adóhivatala.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a osodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Athák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1924

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek atlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok, páratlan sikerrel használják a Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosiilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szeret kap-
hatók a készítőnél Hajós Arpad gyógyszer-tárában
ARAD, Andrásy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

lét nem kívánjuk, azonban a termény a bérösszeg lefizetése előtt nem szállítható a bérlet területéről.

Írásbeli ajánlatot figyelembe nem vesszünk, csak szóbelileg lehet árverezni.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. január 18-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapított ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan rak-táron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára): 6 korona. 8. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad. A kettős „Patent“ füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel Papp Györgyné.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szak-mába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos fő-zöldényeket, villamos vasalókat, villamos hajszűtő vasakat, Wolfraun lámpákat és mindennemű villa-nyos cikkeket.

Máriaradnai községi jegyző irodában egy az adóügyekben telje-sen jártas egyén 1200 korona évi fizetéssel

azonnal alkalmazást nyer.

Előljáróság.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta I-ső rangú cigány-zene hangverseny. Elsőrendű kávé-házi italok. Kitűnő és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bár-mely időben elfogadtatnak. Pen-sioszerű teljes ellátás legjutányo-sabban kapható. 177

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő tisztelettel:

Szere és Társa, szállodás és kávéosok.

Avilágosi Marty-Cognacgyár

2 magyar-német levelezőt és 2 magyar-német levelező-nőt

keres. — Pályázóktól megkivántatik, hogy perfect magyar-német gyorsírók és gyakorlott gépirók legyenek. Ajánlatok az igazgatósághoz

Világosra

intézendők. 332

31—1915. g. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke folyó évi február hó 15-én délelőtt 10 órakor a hadba vonultak által bérbe vett, de a tanács felmentése folytán tőlük visszavett következő városi földek bérbeadása iránt árverést tart:

1. Eddig Dogyán Miklós által bérlet Libásdülő 674 sz. 5 hold parcellára,
2. Eddig Kollár János által bérlet Gelindülő 865 sz. 5 hold parcellára,
3. Eddig Ottlakán János által bérlet Gelindülő 840 sz. 5 hold parcellára,
4. Eddig Him Lászar által bérlet Gelindülő 821 sz. 5 hold parcellára,
5. Eddig Smelkó István által bérlet Nagylegelődülő 655 sz. 5 hold parcellára,
6. Eddig Osztóin András által bérlet Gelindülő 823 sz. 5 hold parcellára,
7. Eddig Osztóin András által bérlet Gelindülő 881 sz. 5 hold parcellára,
8. Eddig Vlád János által bérlet Gulyalegelőbéli 645—11 sz. 5 hold parcellára,
9. Eddig Kis István által bérlet Gulyalegelőbéli 468—14 sz. 5 hold parcellára,
10. Eddig Orga György által bérlet Gulyalegelőbéli 357 sz. 5 hold parcellára,
11. Eddig Igaz Mihály által bérlet Gulyalegelőbéli 363 sz. 5 hold parcellára,
12. Eddig Igaz Mihály által bérlet Gulyalegelőbéli 412 sz. 5 hold parcellára,
13. Eddig Turcsin Iván által bérlet Gelindülő 873 sz. 5 hold parcellára,
14. Eddig Turcsin Iván által bérlet Gelindülő 874 sz. 5 hold parcellára,
15. Eddig Smelkó István által bérlet Gulyalegelőbéli 665 sz. 5 hold parcellára,
16. Eddig Milánkovits Minály által bérlet Zsigmondházi dűlő 2 sz. 1 hold 1050 négyszögöles parcellára. Kikiáltási ár holdanként 35 korona. A bérlet csak 1915. évi október hó 1-ig tart. Árverések kötelesek az árverés megkezdése előtt parcellánként 20 korona bánompénzi letenni. Bérlettel a bérletre szerződést nem kötünk, sem nyadek letéte-

Apró hirdetések.

HA gazdasági, nevelési, tisztviselői, segédet vagy bármiféle alkalmazottat keres, hirdessen az

ARADI KÖZLÖNY

apróhirdetési rovatában.

Az eredmény biztos, mert az ARADI KÖZLÖNY-t naponta sok ember olvassa

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek
egy jómegjelenésű leányt fizetemben, jobb fizetés mellett. Kaucióval bíró előnyben részesül. Cím Brandeis D. órák, József főherceg utca. 857

ALKALMAZÁST KERES.

Volt állami hivatalnok
bármily irodai vagy más bizalmi állást keres és írásbeli munkát vállal. Megkeresések „fiatal hadmentes” cím alatt a kiadóba kéretnek. 848

KIADÓ LAKÁS.

Egy
vagy két utcai autorozott szép szoba villanyvilágítás-, fürdőszoba-, és konyha használattal kiadó. Aulich Lajos-utca 20. I. em. 856

Andréssy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékkel, 1915. február 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Kiadó!

Csinos, kényelmes két szobás kerti lakás fürdőszobával, mellékkel, Rákóczi-utca 25. szám alatt. 887

ÖZLETEK.

Ménesen

40 éve ily célra használt üzlet és korcsmahelyiség bérbeadó. Bővebb felvilágosítást ad Kohn H. & fia-cég, Ménes. 842

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Keresek
vételt egy 5 lóerejű, jókarban lévő villanymotort. Kerpel Izsó könyvkereskedő Arad. 855

Megvételre
keresek jó hangú, jó gyártmányú lehetőleg hárompedálos songorát. Cím a kiadóhivatalban. 842

„Qui Si Sana“

a világ legszebb női harisnyája kapható selyem, flor és fil d' Cosseben. Bárony pántos cipő párja 5 kor. 10 fillér. Cipő Tözsde Apollo mosi mellett. 5161

Hirdetmény.

Az aradvárosi m. kir. pénzügy-örri biztosság 5080/914. számú megkeresését és 3 drb. kimutatást azal adjuk ki a fogyasztási adófelügyelőségnek, hogy azoknak közszemlére kitételét I. év és hó 18-ól számított 8 napra hivatali helyiségében elrendeljük és erről az érdekelteket Kiss Bálint, Árpád tér 2. Szeitz Péterné, Szabadságtér 16. és Molnár Istvánné, Forray-utca 8. esetleges felszólalásaiak megtehetése végett hirdetményileg értesítjük.

Arad, 1915. évi január hó 16.
A városi tanács.

Ad. 4. és 6/1915.

Ujabb felhívás az adózó közönséghez.

Ismételve felhívunk mindazok, kik a III. és IV. oszt. kereseti adóra vonatkozó vallomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat 8 nap alatt annival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíthatni.

Arad, 1915. január 21.

A városi adóhivatal.

265—1915. pm.

Felhívás.

A sebesült török bajtársaink gondozására alakult Vörös Félhold Egyesület testvéri szóval fordul a magyar társadalomhoz, nemes munkájában, melyet a Vörös Kereszt mintájára folytat, a mi segítségünket is kéri.

E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébreszsen a magyar társadalomban, mert egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelmünk, az ő győzelmük, az ő szenvedésük egyúttal a miénk is. Gondoljunk az ügyünkért és érettségünk harcoló és sebesült távoli török bajtársakra és adakozunk a Vörös Félhold irgalmas céljaira.

Felkérem a város áldozatkész közönségét, hogy ezen nemes célra szánt adományait hozzám juttatni szíveskedjenek.

Arad, 1915. január 14-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

508—1915.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Aradon a Pécskai uton f. hó 6-án reggel az árokba egy törött paraszt kocsi találtatott.

Felhívom a kocsi tulajdonosát, hogy a kocsi átvétele végett 1915. évi január hó 30-ig hivatalomnál jelentkezzen, mert ellenkező esetben a kocsi f. évi Február hó 1-én d. e. 9 órakor Aradon a tűzoltó laktanya udvarán készpénz fizetés ellenében a legtöbbet ígérőnek eladatul fog.

Arad, 1915. évi január hó 12.

Greén
főkapitány.

Marosborsa körjegyzőségtől.

108—1914.

Árverési hirdetmény.

Marosborsa község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező piaci helypénz szedési jog 1915., 1916. és 1917. évekre f. évi január hó 25-én d. e. 9 órakor a körjegyzői irodában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatulni.

A bérlet 1915. február 1-én veszi kezdetét és 1918. január 31-én ér véget.

A kikiáltási ár 1700 korona egy évre.

Árverelni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át, jelen esetben 170 koronát az árverés megkezdése előtt a községi előljáróság kezéhez lefizetni.

A további feltételek a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, avagy kívánatra megküldetnek.

Kelt Marosborsán, 1915. évi január hó 12-én.

Előljáróság

352

7—1915. ahs.

Hirdetmény

a bányaadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Bányaadó tárgya az a jövedelem, mely a bányamivelésből és a hozzátartozó iparágak üzletéből ered.

A bányaadó csak a művelés alatt álló bányák után vetendő ki. Ez az adó rendszerint a mű tulajdonosa, vagy a bányatörvény szerinti a mű vezetésére jogosítottak, vagy meghatalmazottjaik vallomása alapján az 1875. évi XXVII. t. c. 7. §-a rendelkezéseinek megfelelőleg állapíthat meg.

A bányaadónál a mű tulajdonosa, vagy a bányászny szerint a mű vezetésére jogosítottak, vagy meghatalmazottjaik vallomást adnak és ehhez az adóvet megelőző 3 évi amennyiben pedig az illető mű annyi éven át még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számított időre készített mérleget csatolni tartoznak.

A bevallásokat külön kell tenni:

- a) minden oly műről, mely vasat vagy kőszén termel;
- b) minden oly műről, mely egyéb ásványok termelésével és feldolgozásával foglalkozik;
- c) az örökös segédvadásokról.

Megengedtetik azonban, hogy egy és ugyanazon vállalkozó — legyen az magánszemély vagy társulat — a fent említett a), b), c) alatti egy-egy csoportbeli és egy bányakapitányseg területében fekvő, összes egész műveinek bevételeit és kiadásait a tiszta jövedelem meghatározása céljából összesíthesse.

A vallomások csatolmányakkal együtt 1915. évi január hónapban nyújtandók be.

Mindazok az adózók, kik a bányaadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár magróvidítésére irányított szándékából az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be vagy eltitkolják, avagy vallomásukat bizonyíthatólag hamisított adatokra alapítják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1909. évi XI. t. c. 98. (az 1918: 50.000. sz. hiv. összeállítás 201.) paragrafusában értelmében büntetettnek.

Kelt Aradon, 1915. évi január 2.

A városi adóhivatal.